

Zondagsschoolboekje

Titel: Zij die de zee bevaren

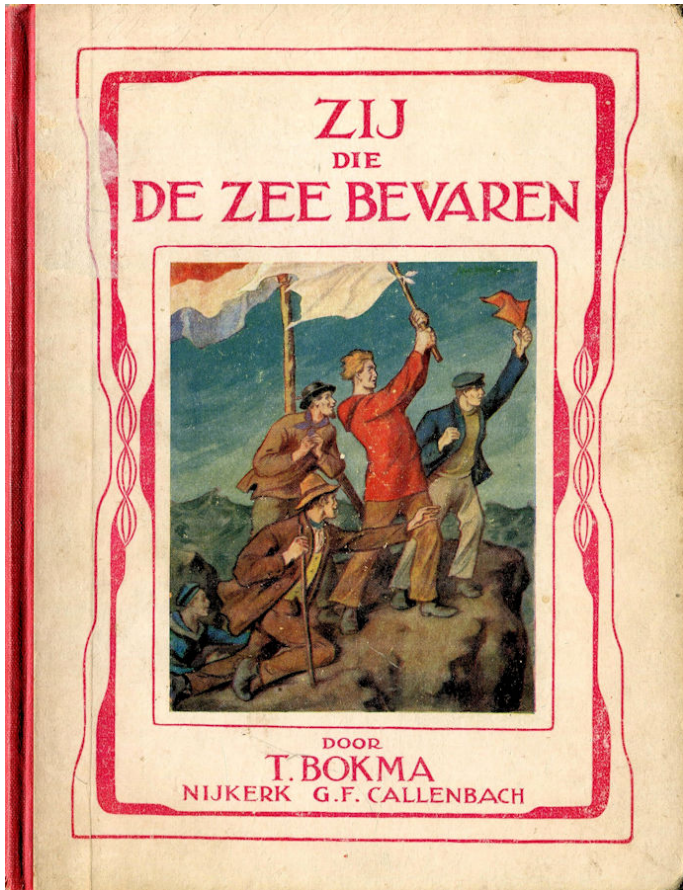
Auteur: T. Bokma

Illustrator: Jan Wiegman

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1927

ZIJ DIE DE ZEE BEVAREN

ZIJ DIE DE ZEE BEVAREN

EEN HISTORISCH VERHAAL
BEWERKT NAAR HET DAG-
VERHAAL VAN DEN SCHEEPS
DOKTER J. HANOU EN DAT VAN DEN
EERSTEN STUURMAN H. VIEROW

GEILLUSTREERD DOOR JAN WIEGMAN

DOOR
T. BOKMA
NIJCKERK G.F. CALLENBACH

I.

UITREIS.

Lustig wiegelde de mooie bark op de glinsterende golven der Noordzee: de „Jan Hendrik“ had haar eerste reis aanvaard. Ze was buitengaats — de loods sprong in zijn boot en de kapitein nam nu eerst ten volle 't commando op zich. Nog even wierp hij een blik naar achter, naar de blinkende duinenrij van Hollands kust en zag toen vooruit, waar zijn weg lag, de weg naar Oost-Indië. Luid en krachtig klonk zijn bevel: „Alle zeilen bij!“ Een tiental matrozen slingerden zich in 't want om dat bevel uit te voeren; een paar scheepsjongens hielpen dapper mee en spoedig klonk van omhoog het gebolder der bijgezette zeilen. Steunend kraakten de masten onder den last van zeildoek, sneller schoot het schip voort over de statig voortrollende golven en fierder klopte 't hart van kapitein Eickelberg.

„De kabels los, de zeilen op!“ klonk het vroolijke lied van een paar matrozen in den bezaansmast en weldra deunde geheel de equipage het matrozenlied mee. 't Klonk helder uit hun borst en met stil genoeg luisterde de heer Waszink, die als passagier de reis meemaakte, naar de vroolijke stemmen.

Zonneschijn, lentelucht, een flinke bries, ferm, rap scheepsvolk, een nieuw, snelzeilend schip, dat kon, met Gods zegen, een prachtige reis worden, meende hij.

De zilveren streep — de lange rij der blonde duinen, was nu geheel versmolten in 't lichtgewemel aan den horizon.

S

ZIJ DIE DE ZEE BEVAREN

Alleen 't scherpe oog der matrozen, hoog in den grooten mast, kon nog flauw de kust onderscheiden, waar hun dierbaren waren achtergebleven.

Jaap Holst, een breedgeschouderd matroos met een open, eerlijken oogopslag, liet zich behendig uit de touwen glijden en keek vergenoegd naar z'n makkers, die nog niet geheel gereed waren. Ze hadden trouwens ook niet zulke stevige knuisten als hij.

Dicht bij den grooten mast was een scheepsjongen bezig 't koperen beslag van een watervat te poetsen, daarachter veegden anderen het dek.

„Hola, Hein!“ schreeuwde Jaap met z'n geweldige basstem, „'t is een goed begin. 't Gaat er prachtig door.“

„Als we zulk weer maar houden, Jaap! Dan krijgen we tenminste geen last van zeeziekte.“

„Of dat 't ergste was, wat je kon gebeuren. Reken er maar niet op, dat 't altijd zulk weer blijft. In honderd dagen kan er heel wat gebeuren en gauwer ben je niet in Batavia, al zeilt de „Jan Hendrik“ ook nog zoo goed.“

„Dat is een heel tijdje. Dan zijn we zeker ook niet voor den winter terug.“

„Zooveel te beter. Na in 't Oost gebraden te zijn, is 't prettig, in 't Westen eens flink door te vriezen. En gezond ook, naar onze dokter beweert.“

„k Ben anders niet bang voor een beetje warmte.“

„Nou, over beetjes heb je daar niet te klagen. Midden op den dag is 't er zoo heet, dat alle werk een paar uren stil moet liggen; dan doen ze daar hun middagdutje.“

„Zie ginds eens! Zijn dat Katwijkers?“

„Scheveningers! let maar op de zeilen. Die gaan huis-toe. Als je nog soms een boodschap mee te geven hebt naar Breukelen, die menschen willen je graag een plezier doen.“

Naar Breukelen! Heins gedachten zwierven terug naar zijn vriendelijk dorp aan de Vecht, naar de ouderlijke woning in de welbekende Kerkstraat, naar zijn vrienden

en zijn ouders... er blonk een traan in zijn oog, dien hij vergeefs probeerde te verbergen.

„Nou, om mij mag je gerust een deuntje huilen; dat deed ik ook, toen ik voor 't eerst het zegat uitging; later kom je daar beter overheen, al maakt het denken aan een zeker iemand je wel eens wat draaierig om 't hart." En de stoere Jaap veranderde werkelijk eensklaps. Zijn zware stem verterde, er gleed een flauwe glimlach over z'n gebruid gelaat, een zachte, vochtige glans lichtte uit zijn oogen, nu hij dacht aan de oude moeder, wier zilveren lokken bij elk wederzien grijzer waren dan bij 't scheiden. Even, nog heel even vertoefden zijn gedachten in 't stille kamertje, waar hij drie dagen geleden den laatsten kus op haar gerimpeld voorhoofd had gedrukt om dan 't huiskens uit te snellen, bij buurman Visser binnen te stuiven met de boodschap, dat de schuit in aantocht was.

Jaap Holst en Hein Visser kwamen uit één en 'tzelfde dorp, wat wonder, dat ze elkanders gezelschap zochten! Jaap had Heins ouders bovendien beloofd, een wakend oog op den jongen te zullen houden. Het verheugde hem, in de gelegenheid te zijn, baas Visser een dienst te bewijzen: hij hield er zich van overtuigd, de baas en diens vrouw zouden zijn moeder, als die soms in moeite kwam, niet vergeten.

Tegen den avond werd Straat Dover bereikt. De lichten aan den rechterkant waren dus Engelsche seinlichten. Hein keek zich de oogen bijna uit 't hoofd, zoo druk was het hier. Tusschen al de voortzeilende schepen trokken een drietal stoomboten hun vore door het groengrijze water-vlak en stieten zware rookwolken uit in de kille avond-lucht. En stoomboten waren nog een zeldzaamheid.

De eerste stuurman beval, de lantaarns uit te hangen en 't scheen wel, dat op andere schepen een dergelijk bevel gelijktijdig werd gegeven, want straks schitterden er aan elk der voorbijzeilende vaartuigen drie lichten.

niet meer weg in vlokkig schuim bij den scherpen voorsteeven, ze krulden hun toppen niet meer over elkaar bij 't dartel gestoei in den vroolijken zonnegloed. De zee geleek een spiegel, doch somber weerkaatsten zich daarin de grijze en zwarte onweerswolken, die zich dreigend aan den hemel samenpakten.

„Dat wordt boos weer!" voorspelde Jaap Holst. „Zie die wolken eens jagen en dat zonder wind. Daar heb je zoo-waar 't gegooi in de glazen al."

Een vuurstraal schoot langs de wolken, een hevige donderslag deed zich hooren, onmiddellijk gevolgd door een lauwen regen, die zoo loodrecht neerviel, dat 't wel een kwartier duurde, eer de zeilen druiptnat waren.

Hein was in 't matrozenverblijf bezig, een scheur in zijn baadje te stoppen; 't gekletter van den regen deed hem de naald neerwerpen. 't Was een ware stortvloed, zooals hij nog nooit had bijgewoond en daarbij nam het onweer gedurig in hevigheid toe. Een der scheepsjongens werd bepaald angstig en kroop weg in een hoek, waar Turk — de scheepshond — niet minder angstig, reeds een schuilplaats had gezocht. Een der lichtmatrozen meende zeker een groote heldendaad te bedrijven, door den angstigen knaap hartelijk uit te lachen. En om te laten hooren, dat hij tenminste heel niet bang was, gebruikte hij een zoo ruwen vloek, dat Hein driftig opsprong en riep: „Durf je met zulk weer nog te vloeken?"

Woedend keerde de matroos zich naar hem.

„Wel jou bleek melkmuil, durf jij een matroos een lesje te geven? Ik zeg je, dat is gevaarlijker dan een paar zeemansspreukjes. Je houdt voortaan je bek dicht of... denk aan een reisje onder de kiel door, vlegel!"

Op 'tzelfde oogenblik zweefde de snoever even in de lucht en bij 't licht van een bliksemstraal zag men hem nog juist op 't natte dek neerkomen. Jaap Holst had gedacht, dat de vloeker misschien meer eerbied had voor een voelbare

Toen er acht glazen geslagen werd, moest onze jonge vriend echter zijn hangmat opzoeken en weldra schommelde hij mee met de bewegingen van 't schip, doch zijn gedachten waren thuis. En ver, in 't vaderland rees voor hem het gebed tot God uit zijns vaders mond, en voor den roerganger, die met vaste hand de roepen hield, steeg een niet minder ernstige bede omhoog van de trillende lippen diens oude moeder, met talloze andere verzuchtingen van velerlei menschen uit alle oorden der wereld, tot Hem, die woont boven de fonkelende sterren. En God hoorde die beden en zag neer op de smeekelingen en Hij kende hen en de hunnen.

Bruisend rolden de machtige golven van den Oceaan eenige dagen later op de „Jan Hendrik" aan, doch moedig als een ros bereed het kloeke vaartuig den rug der hooge baren en wendde den koers naar 't zoete Zuid.

Van de zoelte had geen der schepelingen voorloopig nog veel hinder. Ja, mijnheer Waszink trok 's avonds geregeld zijn overjas aan, als hij op 't dek zijn laatste pijp kwam rooken. En Hein vond het in de Golf van Biskaje kouder dan op de Noordzee. Eindelijk verscheen in de wijde verte Kaap Finisterre, Spanje's Noord-Westhoek en daarmee was het koude deel der reis volbracht. Mijnheer Waszink kon zijn overjas voorloopig wel wegsluiten tot gelegener tijd. De Portugeesche kust verscheen, flauw te onderscheiden, aan den oostelijken gezichteinder en juist twee weken na de afvaart kwam Madera in 't zicht. Met 't bloote oog waren de hooge bergen nog duidelijk te zien en met behulp van den verrekijker ontdekte de heer Waszink zelfs den breeden gordel van wijngaarden op hun hellingen.

Eenige dagen later verscheen de bekende Piek van Tenerife en den 20sten Mei doemden de Kaap-Verdische Eilanden op. Op den 23sten diervan veranderde het weer. Er trad windstilte in. Slap hing de wimpel neer, de zeilen bolden niet meer door den sterken wind, de golven spatten

dan voor een hoorbare les. Hij had de les veel kalmer gegeven dan Hein en had dan ook meer succes. Toen de bui voorbij was kwam Harm weer binnen — zijn booze bui scheen ook voorbij. Jammer, dat de wind nog bleef liggen. Er was totaal geen gang in 't vaartuig en de kapitein oordeelde 't voorzichtig de zeilen te reuen. Spoedig was het een en al leven en beweging in 't want — slechts niet in den oceaan, die nog steeds een spiegelvlak vertoonde. Drie dagen lang lag het vaartuig bewegingloos — toen, op den 26en Mei — klaarde de lucht op en een flinke bries uit het zuid-oosten deed zich voelen. Men kon dus weer zeilen. Hoeveer was 't schip intusschen door den stroom wel afgedreven? Dat werden de matrozen niet zoo precies gewaar, doch bij kapitein en stuurman was 't bekend, dat het vaartuig vrij ver uit den koers was geraakt en de

zuid-oost passaat, die nu stevig doorwoei, deed het nog verder westelijk afdrijven.

Den volgenden morgen wachtte hun een blijde ontmoeting. Aan den zuidelijken horizon verscheen een barkschip, dat spoedig bleek te zijn de „Maasnimf“, kapitein Muntendam, op de terugreis van Batavia naar Rotterdam. Op beide schepen verhief zich een luid gejuich. Aan den mast gingen de seinvlaggen op en neer en over eenigen tijd zou men in 't vaderland weten, dat op de „Jan Hendrik“ alles wel was.

Kort was de ontmoeting. Binnen enkele minuten scheide een groote afstand de schepen weer. De „Maasnimf“ haastte zich vroolijk naar de Hollandsche kust, de „Jan Hendrik“ stevende moedig naar 't rijke Indië. Lustige zangen klonken van het dek: de eentonigheid der zeereis zou morgen onderbroken worden door een feestdag. Morgen toch zou men de linie passeeren en daar wachtte hun 't Neptunusfeest — dat de nieuwelingen aan boord met eenige bezorgdheid zagen naderen.

Hein zag wel een weinig tegen den grooten dag op. Wat zou dat geven? Hij had op de catechisatie wel geleerd, dat er slechts één God is, maar toch...!

De matrozen spreken toch allen over den naderenden zee-god en zelfs de kapitein... en de dokter.... En dan die vreselijke dreigementen van Klatter, den kok...! Toch lijken de matrozen niet bang te zijn. Hun oogen tintelen van ingehouden pret. Maar zij hebben de reis al vaker gedaan en Neptunus, zoo heet de zee-god, heeft 't immers vooral op de nieuwelingen, de baren, voorzien!

Brr! als hij eens gekielhaald werd!

Hein rilt, als hij aan die mogelijkheid denkt.

„Wilhelmus van Nassouwe!“ zet een der lichtmatrozen in met mooie, klankvolle stem. Spoedig zingt de geheele bemanning mee en het prinslied ruischt boven de golven van den Atlantischen Oceaan, waar, nog even, de zon haar laatste stralen werpt, om dan in de wateren neer te zinken.

Jan Boere, een der scheepjongens, had 't gesprek gehoord. Hij zocht z'n vriend Jakob Zuiderduin op, vertelde hem, dat de schipper zoo bezorgd was.

Maar Jakob was een luchthart.

„'t Is niet kwaad, dat de oue — dat was de kapitein — een beetje aan den zwaartillenden kant is; hij heeft de zorg voor 't schip, maar ik ga zoo gerust naar kooi, of 'k te Helvoet bij moeder thuis ben!“ zei hij luchtig.

„Al te zorgeloos is erger dan al te voorzichtig, Jakob!“ zei plotseling een diepe maar zachte stem.

't Was dokter Hanou.

„Ja, ja, dokter!“ stotterde de jongen verlegen.

„We kunnen alleen rustig gaan slapen, als we weten, dat God over ons waakt en dat we Hem liefhebben. Bid jij elken avond, vriendje?“

Jakob zweeg, maar Jan Boere zei zacht: „Ik wel.“

„Vergeet 't nooit, jongens!“

De dokter ging verder. Even bleven de jongens stil.

„Wat is hij ernstig!“ riep Jakob. „Zoo — terwijl hij zijn vriend schertsend een duw gaf — bid jij elken avond?“

„'k Heb 't moeder beloofd,“ antwoordde Jan kalm.

„Nou, doe 't maar, 't hindert niemendal,“ zei de ander goedgehartig, „en doe 't voor mij mee, want ik vergeet 't doorgaans.“

Zoo zoetjes aan werd het tijd voor 't avondeten en voor de hangmat. Een uurtje later sliep de geheele bemanning, behalve stuurman Vierow en de wachtgebende matrozen, die op hun eenzamen post nog mijmerden over de pret, die morgen zou komen.

Niets verbrak de stilte dan 't golfgebruis en 't geklapper der zeilen. Rustig doorsneed de bark de inktzwarte golven. De lucht was bewolkt, slechts nu en dan wierp de maan haar schijnsel.

De stuurman zag scherp uit — de mannen, die met hem waakten, minder goed. Er was immers geen gevaar en

't Schemert.

Heerlijk koel is 't aan dek onder de klapperende zeilen. Kapitein Eickelberg en dokter Hanou hebben een dekstoel genomen en rooken gezellig een pijp. De eerste stuurman staat naast den kapitein. Hij kijkt met welgevallen naar een groepje vroolijke janmaats. Zijn eenige zoon is er bij — een ferme vent, die Hendrik Vierow!

Onder luid gejuich sjonren de matrozen een groote pekten naar de voorplecht, hijschen het ding omhoog en zetten het overboord.

't Gejuich verdubbelt, want nauwelijks drijft de ton op de golven of rosse vlammen slaan er uit, verlichten 't scheepswant, de zeilen, den scheepsrump, de golven, de gebruinte tronies der vroolijke mannen.... Hein is een en al verrukking, zijn angst is weg; dat is nog mooier dan 't mooiste paaschvuur, dat hij ooit zag branden.

Het vuurscheepje glijdt de „Jan Hendrik“ voorbij; een lange rookpluim sliert vooruit, grillig door de roode vlammentongen verlicht, 't glijdt al verder, wordt kleiner en kleiner, verdwijnt achter de golven, duikt weer op, verdwijnt weer.... maar morgen....!

Sinjeur Waszink, de eenige passagier aan boord, heeft met aandacht alles gadegeslagen. De lange zeereis, 't is nu de een-en-dertigste dag na de afvaart, doet belang stellen in alles, wat de eentonigheid van 't leven aan boord breekt.

„'t Zal nog wel eenige dagen duren, voor we land zien?“ vraagt hij den kapitein.

„Een week geleden passeerden we de Kaap-Verdische eilanden,“ antwoordt deze op iets bezorgden toon, „ik vrees, dat we ver uit den koers zijn geraakt. Dezen kanten komen we de St. Paulus rotsen voorbij, er dient goede wacht te worden gehouden.“

„Zijn die dan zoo gevaarlijk?“

„Ja, zeer gevaarlijk. 't Zijn onbewoonde, kale rotsen, ternauwernood bekend,“ is 't antwoord.

morgen, morgen zou 't feest zijn. Acht slagen op de scheepsklok klonken.

Acht glazen! Met een zucht van voldoening wreven de mannen hun ruwe knuisten, ze verlangden naar kooi.

De opvolgers verschenen al op 't dek, de hondewacht.

„Stuurman Zeeman!“ zei Vierow met andrang, „ik beveel u dringend, buitengewoon scherp uit te zien, uw mannen ook.... 't is een sombere nacht en we moeten de St. Paulus rotsen passeeren.“

En met een bezwaard hart scheen hij te gaan.

Stuurman Zeeman deelde zijn bezorgdheid niet. Zoover zou 't schip toch niet afgedreven zijn?

Hij, de roerganger, de wacht aan de voorplecht en de man in 't kraaiennest keken uit.... als altijd lag daar de onmetelijke watervlakte onder een niet te doorboren donker, schuimend en bruisend....

Klonk 't gebruis daar niet veel sterker? De stuurman werd opmerkzaam.

Op 't zelfde oogenblik zag de roerganger een donkere massa aan lij.... de wacht aan de voorplecht zag iets sombers vooruit.... een doodsgescrei ontperste dat gezicht hun keel: „Land en branding aan lij en vooruit!“

Een seconde later werd de rauwe kreet uit het kraaiennest herhaald: „Land aan lij en overal!“

Alle slapers waren in een oogenblik wakker, gunden zich haast den tijd niet, een kleedingstuk aan te schieten en drongen naar dek.

Stuurman Vierow was de eerste.

Hij zag in de verte een donker gevaarte, grillig en spookachtig dreigend en hij hoorde het vreeselijk bruisen en schuimen en donderen van de branding op niet verren afstand. Hij doorzag terstond den gevaarvollen toestand.

„O God! dat is te laat!“

Die angstkreet van den koeien zeeman deed den angst en de wanhoop der schepelingen nog toenemen. Ze liepen

als waanzinnigen door elkander, zelfs het roer was verlaten. Enkele kostbare oogenblikken gingen verloren, de kapitein trachtte tevergeefs, de orde te herstellen. Die oogenblikken beslisten over 't lot van het schip.

Stuurman Vierow bezon zich niet lang. Met dreunende stem, luider dan 't rumoer der golven, riep hij: „De kluiver los en de fokkeschoot! Vluc, mannen! aan lij het roer!”

Zelf gaf hij 't voorbeeld en de koelbloedigheid van dien eenen man gaf 't volk een oogenblik weer hoop. Het bevel werd ijlings uitgevoerd en de voorstevan wendde zich van de rots af. Juist op tijd, meende men: reeds had 't vaartuig op een klip gestooten, doch het zat niet vast.

„Het loopt vrij! het loopt vrij!” juichte 't volk. Helaas! het liep niet vrij. Wind en stroom dreeven het integendeel dichter naar de gevaarlijke plaats. Spannende oogenblikken!

II.

DE STRANDING.

Evenals een sluipmoorder, die uit verborgen schuilplaats op zijn slachtoffer loert, meer te vreezen is dan de meest woeste vijand, die een openlijken kamp zoekt, zoo zijn de onder water liggende klippen meer te duchten, dan de hardste rots, waartegen de branding beukt. Dat ondervond ook de ongelukkige „Jan Hendrik”. Men meende, den dood nog te ontzeilen en toen juist gebeurde het ongeluk.

Een schok deed 't gansche schip sidderen, de masten kraakten, het vuur sprong uit den stuurketting. De beide matrozen aan 't roer werden door den schok tegen de verschansing geslingerd en een angstige gil weerklonk uit een en dertig kelen.

't Achterschip zat muurvast en begon te breken, daar

Zij, die de zee bevaren

2

Jan Boere zag hen wanhopig na — hij was even te laat geweest. Nu verdween de boot achter een klip, daar kwam ze weer te voorschijn... nog even en weg was ze in den donker. Maar geen angstkreet — een juichkreet klonk zwak uit de verte, de giek was behouden geland.

„Dank, o Heere!” murmelde men op 't schip. Er was dus redding mogelijk, ook voor hen, achtergeblevenen.

Een kwartier ging in groote spanning voorbij.

Plotseling klonk een kreet: „De giek!”

Men wierp een lijn uit. De giek kwam een tweede vracht kostbare menschenlevens halen.

Jan Boere zag, hoe zijn vriend Jakob er in sprong, meerderen volgden — hij kreeg weer geen kans. Stuurman Vierow stond naast zijn zoon.

„Kom, jongen! klim spoedig in de boot, ik volg je straks. Er is nog één plaats.”

„Gaat u eerst, vader!” smeekte de jongeling.

„Neen, Hendrik, ik ben te zwaar, ik blijf aan boord. Snel, red je en mocht ik je niet weerzien...”

„Vader! ik verlaat u niet, ik blijf ook, met u wil ik leven of sterven,” sprak de jonkman.

Reeds had een ander de laatste plaats ingenomen en het ranke vaartuigje stak af, gevolgd door de angstige blikken der achtergebleven mannen.

Het verdween spoedig in den donker, doch eenige seconden later klonk in de verte een akelig gegil... de giek was omgeslagen en al de inzittenden werden door de woedende golven meegesleurd naar de diepte.

De achtergeblevenen op 't wrak keken elkaar doodelijk ontsteld aan. Jan Boere fluisterde een stil gebed: „O Heere! spaar ze, red ze, red mijn vriend!”

Deze laatste bede werd verhoord. Jakob Zuiderduin wist zich te redden op de omgeslagen boot. De koude deed zijn vingers verstijven, de wind, die rond de klippen woei, benam hem bijna den adem, het golfgebruis verdoofde hem,

de golven 't schip dwars op de klip wierpen. In doodsaangst liep de bemanning door. Enkel schreeuwden: „Strijk de sloep! Kap de masten!” Weer anderen kermden: „Heere! behoed ons, wij vergaan!”

De sloep lag echter begraven onder stapels touwwerk en was niet vrij te krijgen.

In zijn kajuit was de kapitein bezig de scheepspapieren, enkele instrumenten en eenig zilvergoed in een kistje bijeen te pakken. Dokter Hanou, die niet in de eerste plaats aan eigen bezittingen dacht, was hem daarbij behulpzaam.

Daar kreeg 't schip weer een stoot, er ontstond een groot lek en met kracht stroomde 't water naar binnen. De stuurman ijde naar z'n hut om zijn instrumenten te redden, de matrozen spoedden zich eveneens naar beneden om hun armelijke have aan de zee te ontrukken... vergeefs! Beneden grijsde de dood hen nog dreigender aan dan boven; de hutten waren reeds volgelopen; de lading dreef en ijlings snelden allen weer naar boven. Jan Boere had zijn kist nog weten te grijpen, maar in 't gedrang ontschoot ze hem en tuimelde weer naar beneden, nu voor goed verloren. Allen kwamen echter behouden aan dek, waar 't gevaar met de minuut groeide. 't Schip lag geheel scheef, [men kon zich op 't natte, hellende dek nauwelijks staande houden; de golven bleven 't vaartuig beuken, hieven het soms een eind op en overdeken het met haar schuim. De mannen hielden zich aan de touwen vast en klommen in 't want, om zoo den dood te ontgaan.

Plotseling klonk een juichtoon. 't Was een paar matrozen gelukt, de giek vrij te krijgen. Dat was de eenige kans op redding en... een heel klein kansje. Het bootje was klein en broos, de overtocht naar de rotsen zeer gevaarlijk door de vele klippen. Maar er mocht niet worden gearzeld, het schip zou spoedig zinken. Acht mannen sprongen in de giek, grepen riemen en roer en roeiden snel naar den oever.

maar hij liet de ijzeren roeipin niet los, hield 't gelaat naar de lijzijde en gilde om hulp.

Toen sprong bootsman Naurelius moedig te water. Hij kon den jongen niet voor zijn oogen laten verdrinken, zonder een poging tot redden te wagen. Met bovenmensche lijke inspanning gelukte 't hem, den knaap te bereiken.

Even luwde de wind, even gebod de Heer, wien ook de golven moeten gehoorzaam zijn, stilte. De koene zwemmer slaagde er in, den knaap behouden naar de rots te brengen. Hij wist zelfs de omgeslagen giek mee te trekken. De zeven anderen op de rots boden terstond de behulpzame hand en zoo was dit reddingswerk gelukkig volbracht. Toen men de giek op 't droge trok ontdekte men, dat de tros meteen aan land was gekomen. Ondertusschen werd de toestand der mannen op het wrak met iedere seconde angstiger, daar het schip meer en meer overhield. De stengen der masten raakten reeds het water. Met moeite hielden de menschen zich op de zijden van het schip of in de rusten, staande. Elke overslaande golf vergerde den toestand.

Stuurman Vierow riep 't volk toe, het want door te snijden, in de hoop dat het schip zich dan zou oprichten. Het bevel werd ten uitvoer gebracht, maar had niet 't gewenschte gevolg.

„Jongen, ik geloof, dat 't gedaan is,” zei hij tegen zijn zoon, „wij zullen moeder niet terugzien. Zijt gij bang, nu reeds te moeten sterven?”

„Met u, vader, minder bang. Bij u wil ik blijven!” zei de jongeling.

„Straks staan wij voor Gods aangezicht, zijt gij bereid?” „Jezus is ook mijn Heiland, vader! Hij stierf voor mij.”

„Dan is 't goed, mijn jongen. Kus mij dan voor 't laatst.” Doch plotseling richtte hij zich op. Misschien was er nog één kansje op behoud.

„Zit de tros nog op de voorplecht vast?” riep hij den zeilmaker toe, die tot den middel in 't water stond.

„Jawel, mijnheer!” schreeuwde de Duitscher terug.
„Als die op de klip nu 't andere eind maar hebben.”
De stuurman zette den koperen scheepsroeper aan den mond. Hij kon, als de maan even door de wolken brak, de zwarte klippen boven 't schuim der branding onderscheiden. Zou 't eind van den tros daar zijn?

„A hoi!” — klonk 't boven 't stormgeloei uit — hebt ge de lijn?”

En nog eens, met nog forscher roep: „A hoi! hebt ge de lijn?”

De oogen van allen aan boord waren op den zeilmaker gericht, die bij den tros stond.

Een minuut van angstig wachten.... toen jubelde hij: „Ze vatten de lijn, ze vatten 'm!” De stuurman bevestigde een tweede lijn aan den tros, die minstens even lang werd genomen en riep den zeilmaker toe, den overtocht te wagen.

De arme bovenlander greep de lijn, keek naar beneden en.... aarzelde. Moest hij zich laten vallen in die kokende, schuimende golven? „Ach, God! behoed mij!” zoo roepende sprong hij naar beneden.

„Palm in! palm in!” galmde de stem van den stuurman.

Ginds, op de rots, begon men merkbaar de lijn in te halen.

Aller oog volgde den zeilmaker. Hij dook onder....

„Weg!” zuchtte de stuurman.

Maar 't volgend oogenblik ontdekte men hem weer, een heel eind verder.

Weer sloegen de golven over hem heen, weer kwam hij boven water en de lijn liep steeds regelmatig af. Nu onderscheidde men niets meer.

Was hij gered? Was hij verdrongen? Geen geluid drong tot de beangstigde mannen door dan 't stormgeloei. Maar de lijn werd op de rots niet verder ingehaald.

„Haalt nu de lijn weer in!” gebodde de stuurman. Men deed het, tot de aangehechte tros naderde.

„De zee is even kalmer, nu jii, Jan Boere!”

De laatste.... dat was natuurlijk de stuurman, die eerst aan anderer veiligheid dacht, voor hij op zelfbehoud zon. Op hem was het woord des Heilands ook van toepassing: „Een goede herder stelt zijn leven voor de schapen.”

Van de een en dertig opvarenden waren zeven en twintig gered. En 't was in hun oogen een wonder.

III.

OP DE ROTS.

Maar waren ze niet uit de zee gered om thans nog vreeselijker dood te sterven? Moesten ze hun vier verdrongen makkers niet gelukkig prijzen, wien een langer lijden werd bespaard?

Doch 't leven is zoo zoet, de hoop zit zoo diep geworteld in 't menschenhart. Zou God hen verlaten, na hen op haast wondervolle wijze te hebben gered?

Een zwak lichtschijnsel begon nu de oosterkim te kleuren: de aanbreekende dag. En met het herlevende licht herleefde de hoop in hun hart.

„Turk!” riep Jan Boere blijde.

Ja waarlijk, daar kwam de hond op hem toespringen.

„'t Varken is er ook!” juichte Jakob en de jongens streelden de beide dieren, alsof 't hun beste makkers waren.

Doch toen 't lichter werd en de rotsen goed te onderscheiden waren, keken ze somber voor zich. Van 't wrak was weinig overgebleven, de zee had het vernielingswerk grondig voltooid.

De rotsen waren geheel onbegroeid. Geen boom, zelfs geen grasspriet wortelde er, men vond er niets dan ruwe, donkere steenklompen. Eenige klippen strekten zich een eind in zee uit en verderop verhieven zich weer andere

Jan Boere gehoorzaamde zwijgend.

„Houd vast en God zij met je!”

„Palm in! palm in!”

Vijf, zes, tien minuten later hield men ginds op.

„Dat is twee gered!” riep dokter Hanou.

„Dat is twee,” stemde de stuurman toe. Maar waren ze wel gered? Daar had men volstrekt nog geen zekerheid van. Doch om de menschen niet te ontmoedigen sprak de stuurman zijn twijfel niet uit.

„Uw beurt, dokter!”

En de dokter sprong af....

Zoo ging het door. Telkens werd de tros na eenige minuten teruggehaald en klonk het tot een der achtergeblevenen: „Uw beurt!”

En ginds, op de harde, koude rotsen, klopten de harten der geredden zoo week en warm en klonk na iedere geslaagde redding een vreugdekreet. Sommigen kwamen, zwaar tegen de rotsen gekneusd, bewusteloos bijna, aan den wal; enkelen sloegen los van de lijn, maar de Heere hoorde hun angstkreet uit de groote wateren, ze vonden de lijn terug en werden gered.

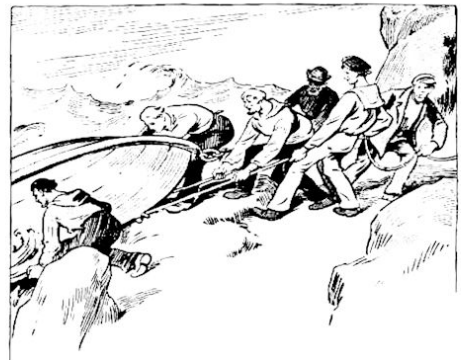
Jan Boere viel zijn vriend Jakob om den hals, schreiend van blijdschap.

„Ik heb voor je gebeden, Jakob en God heeft mijn gebed gehoord.”

„En ik heb voor jou gebeden, Jan! O, wat heb ik in angst gezeten, toen ik wist, dat je niet meer met de giek gered kon worden.”

„Vergeet dan nu 't danken niet,” zei vriendelijk de dokter, die hun gesprek had gehoord.

Terstond knielden de jongens op den grond neer. Hun voorbeeld werd door velen gevolgd. Maar nog altijd bewoog zich een kostbaar menschenleven langs de lijn. Eindelijk klonk een juichkreet.... de laatste man was behouden aan land gekomen.

rotsen, even somber en kaal als die, waarop de schipbreukelingen zich bevonden.

De meesten dezer ongelukkigen waren 's nachts tegen de klippen geslagen en hadden meer of minder zware kneuzingen opgelopen. Ze braakten van tijd tot tijd veel binnengekregen zeewater uit. Jan en Jakob voelden zich ziek. Ze rilden van de kou, doch spoedig verwarmden hen de stralen der tropische zon en allen verheugden zich in die koesterende warmte.

„Mannen!” riep stuurman Vierow, „wie eenigszins kan ga aan 't werk. Dat strekt tot ons behoud. We moeten in de eerste plaats trachten, voedsel en drinkwater te verzamelen.” Ja, drinkwater vooral, de dorst deed zich reeds gevoelen.

Niemand bleef achter, ieder wilde gaarne bezigheid hebben en er was werk in overvloed.

Eenigen begonnen de giek, die zwaar geleden had, hooger op de rots te trekken en toen ze omgekeerd werd vonden de mannen het kistje terug, waarin een kompas, twee verrekijkers en andere instrumenten benevens een paar boeken waren geborgen. Dat was een heerlijke vondst, vooral kompas en verrekijkers zouden misschien onschatbare diensten kunnen bewijzen.

Er vloog dan ook een blijde lach over 't gelaat van den kapitein.

„Jongen!” riep hij Jan Boere opgewekt toe, „jij hebt vroeger vaak vogelnestjes uitgehaald, is 't niet?”

„Neen, kapitein, dat mocht ik niet van mijn moeder, maar een enkel keertje deed ik 't toch.”

De tranen sprongen den jongen in de oogen nu hij aan zijn moeder dacht, die hij misschien nooit terug zou zien. Daar waren er velen, die nu spijt hadden, hun ouders vroeger verdriet te hebben gedaan, daar waren er, die in stilte beloofden, Gods geboden te zullen betrachten en Hem lief te hebben, als ze ooit deze rots levend mochten verlaten.

„Jongen, ik begrijp je,” zei de kapitein, „maar ga nu de rotsen opklauteren en zie, of je geen voorraad eieren kunt vinden. Hoe meer je er meebrengt, hoe meer kans er is, dat je je moeder eens terugziet. Jakob moet je helpen.”

De beide vrienden klommen moedig naar boven, doch Jakob bezeerde z'n voeten telkens aan de scherpe rotsen, omdat hij 's nachts de schoenen in zee had verloren.

Om de toppen der rotsen fladderden honderden vogels, die daar hun nesten hadden. 't Was er glibberig en vuil.

Jan werd haast bang van 't gefladder en gekrijsch om hem heen. Een groote vogel kwam woedend op hem toeschieten en gaf hem een gevoelige beet in den schouder. Jan wierp zijn aanvaller gauw een paar steenen naar den kop, zoodat deze krijschend wegvloog. Al hooger klom-

men de jongens en nu vonden ze spoedig 't eerste nest met twee eieren. Toen nog een en weer een en tientallen nesten. Ze konden de eieren niet meer houden en moesten omlaag.

„Ik heb 'm!” riep Jakob opeens. Hij had een grooten vogel gegrepen, die op 't nest zat te broeden. Het diertje deed alle moeite los te komen, maar Jakob hield vast, al kreeg hij een paar flinke beten. Toen ze met hun buit beneden kwamen, waren verscheidene eieren, die ze onder 't boeze-roen hadden gestopt, erg gekneusd, enkele waren al te lang bebroed en dus niet te eten, maar ieder man kon toch één eitje uit den dop slurpen.

„k Heb ze anders liever in de pan gebakken,” zei Andersen schertsend.

„Nou,” antwoordde Kooiker, „hier is een braadpan. Heb je hoter, zet de pan dan maar op 't vuur!”

Die braadpan was een koperen plaat op een plank, die door de zee was aangespoeld.

Ja, was er maar vuur, dan kon de vogel gebraden worden. Maar hoe vuur te maken?

De giek was nu zoover gereedgekomen, dat ze tenminste niet meer lek was; de gaten waren, zoo goed en zoo kwaad 't ging, met touwen en planken dichtgemaakt. Er was overvloed van hout voor dat doel, want telkens spoelden de golven nog wrakhout van 't schip aan en de mannen vischten dat ijverig op.

Daar kwam een vat aandrijven. 't Werd haastig op land gehaald. Opengeslagen, bleek het meel te bevatten.

„De giek moet te water, daar drijven er nog meer,” zei de kapitein.

't Was gevaarlijk werk, zich met de giek op de nog tamelijk onstuimige golven te wagen, maar toch waren een viertal matrozen terstond bereid, het waagstuk te bestaan. Ze grepen de ruwe planken, waarmee ze moesten roeien en waagden zich een heel eind van de rots af. 't Gelukte

hun, in enkele reizen een grooten voorraad aan land te brengen; vaten met spek, kool, azijn en boter. Helaas! de watervaten dobberden ledig rond; ze waren tegen de rotsen stukgeslagen. En naarmate de zon hooger rees en de hitte grooter werd, begon de dorst heviger te kwellen. In sommige rotsspleten stond wel water, maar toen Jan er van dronk, bemerkte hij, dat 't zout water was. Vele der matrozen dronken er ook van, niettegenstaande de dokter hen waarschuwde. 't Gevolg was, dat ze nu nog heviger door den dorst gekweld werden. Toen de giek de vaatjes azijn aan land bracht, dronken sommigen hiervan, ondanks de waarschuwingen van dokter Hanou; zij beklaagden 't zich spoedig, niet naar goeden raad te hebben geluisterd. Zeewater noch azijn stilde den dorst en zoet water werd niet gevonden.

„Konden we maar wat beschutting vinden tegen de hitte!” klaagde sinjeur Waszink.

„Kunnen we niet een zonnetent maken?” vroeg stuurman Vierow en keek onderzoekend rond.

„Hier is de vlag, mijnheer!” zei Nieberding. „Misschien kunt u die daarvoor gebruiken.”

„De vlag!” riep de kapitein, „'t is waar, we hebben de vlag. Maar die zullen we niet voor zonnetent gebruiken, die stellen we als sein op 't hoogste punt. Holst en Nieberding, richten jullie 't noodsein op!”

De beide mannen zochten een stevigen staak en touwen; Holst bond de vlag om zijn middel en toen begon de klimpartij.

De zon schroeiende de moedige kerels met haar verzengende stralen, de scherpe rotspunten wonden hun voeten en handen, maar ze hielden vol.

„Ze halen 't niet,” zei Jan zachtjes tegen z'n vriend. De beide jongens stonden met alle aandacht naar de beide klauteraars te kijken. En niet alleen zij, ook de anderen keken met belangstelling toe en vreesden: ze halen 't niet.

Maar ze haalden 't wel. Een uurtje later wapperde Neerlands driekleur boven de zwarte steenklompen van de St. Paulus rotsen en scheen met driftig gewapper den mogelijk voorbij varenden schipper toe te roepen: „Red ons!”

Holst en Nieberding kwamen doodelijk vermoeid bij hun makers terug.

„Een goede honderd meter rechts van hier spoelt heel wat aan,” zeiden ze; „daar is een diepe kloof, waar 't water met geweld doorheen bruist.”

Een twintigtal mannen spoelden zich naar de aangewezen plek. Ze moesten soms door 't water waden, van klip tot klip springen. De anderen en vooral de jongens, durfden den gevaarlijken tocht niet aan en bleven waar ze waren, ziek en ellendig, gekweld door den dorst en verschromd door de hitte. Gelukkig begon de zon te dalen en werd 't iets koeler. De mannen vonden ginds een kloof, waar het water met geweld onder de overhangende rots doorstroomde, een natuurlijke tunnel, waar de stroom houtwerk en tuuwwerk heen dreef. Met behulp van stokken, waarin een kromme spijker

was geslagen, werd alles opgevischt. Daar haalde een matroos plotseling 't lijk op van een scheepsjongen, Bernard Reinouts. De blonde haren plakten op 't zwaar verwonde hoofd, de hand hield nog krampachtig een lijn omkneld. Die droeve aanblik ontroerde zelfs den ruwsten matroos en onwillekeurig ontblootte stuurman Vierow 't hoofd.

„Draag den jongen naar ginds,” zei hij, „daar bereikt het water hem niet. En stapelt steenen over 't lijk, dat de vogels het niet beschadigen.” Zoo geschiedde het.

Arme knaap! Op zijn eerste reis reeds verdronken. Nooit zou hij meer zijn vroolijke liedjes zingen, nooit zou hij meer rap in den mast klimmen, nooit zou hij terugkeeren naar 't vriendelijk ouderhuis om te vertellen van 't schoone leven van hen, die de zee bevaren.

De eb trad nu in en na een half uurtje zag men reeds vele klippen boven water uitsteken. De jongens konden den overtocht nu wel maken en zich bij de andere schipbreukelingen voegen.

Intusschen klauterde de tweede stuurman op zijn eentje naar boven over de klippen en plotseling hoorde men hem roepen: „De sloep! daar ligt de sloep!”

Hij had goed gezien.

Daar lag, achter een vooruitstekende rots, de sloep, half op de rotsen, half nog in de golven, die haar telkens opheven en dan weer lieten zakken.

Toen juichten de mannen!

't Was, of ze zich niet meer zoo verlaten, niet meer zoo reddeloos verloren zich gevoelden, nu ze dit broze vaartuig op het land haalden, hoog op de klip, met inspanning van alle krachten.

De kleine giek toch was hopeloos vernield, dit grootere bootje kon waarschijnlijk nog hersteld en zeewaardig gemaakt worden. Snel viel nu de duisternis in.

Ze gingen slapen. De armen! Slapen op 't harde rotsbed, onder den blooten hemel, omleefd door den killen

maakt worden, men moest een tent spannen om overdag tegen de verzengende zonnestralen en bij nacht tegen de koude winden eenige beschutting te hebben. Bovenal moest men aan drinkwater zien te komen. Helaas! eer zou in een barre zandwoestijn een koele laafbron ontspringen dan uit deze harde rotsen, die of met zeeschuim of met vogeldrek waren overdekt.

En tenslotte moest er in de behoefte aan voedsel worden voorzien. Wel was er meel, kool, spek, een levend varken zelfs, wel konden ze vogels en visschen vangen misschien en eieren rapen, maar er was geen vuur, geen zoet water. „Ik zal probeeren, vuur te maken!” riep dokter Hanou. Hij haalde een verrekijker te voorschijn en schroefde de lens er af.

„Jongen!” zei de dokter tegen Jan Boere, een der scheepsjongens, die nieuwsgierig naar het instrument stond te kijken, „snijd jij eens gauw een hoop dunne spaanders. Er ligt hier wrakhout in overvloed.”

Jan Boere, Hein Visser en Anton Breyer togen aan 't kerven en snijden in 't harde hout. Daar lag al een hoopje spaanders.

De dokter hield de lens er boven en liet de zonnestralen op 't hout vallen.

„Kan u zoo vuur maken, dokter?” vroeg Jan.

„Dat hoop ik tenminste,” zei de dokter. „Begrijp je, hoe dat gaat?”

„Neen, dokter!”

„Ik zal 't je uitleggen. Jullie, jongens, noemen zoo'n lens een vergrootglas of brandglas. De zonnestralen vallen niet rechtlijnig door zoo'n glas, wat ze wel doen door vlak glas, door een vensterruit, bijvoorbeeld. Ze worden gebroken, zooals men dat noemt.”

„O,” riep Jan, „dus net als een rechte stok, dien je schuin in 't water steekt. Die lijkt ook net gebroken en hij is 't toch niet.”

wind, zonder wachtvuur, dorstig, hongerig, ziek en ellendig.

De branding viel donderend op de rotsen, die men onder zich voelde schudden en overal spatte het zilte schuim.

Dokter Hanou, zelf geheel uitgeput, gewond en zwak, bad luide tot God en een ieder bad mee.

Gelukkig de man, die een plank had, om zich daarop uit te strekken. Zij, die niet zoo gelukkig waren, drukten hun lichamen dicht tegen elkaar, om op die wijze tenminste nog eenige warmte te hebben. Doch slechts enkelen konden een korte poos slapen, dien langen, vreeselijken, eersten nacht van hun verblijf op de Rots.

IV.

DE TWEEDE DAG.

Weer werd het morgen.

Verstijfd en verkleumd, met duldelooze pijnen aan hand of voet, kon menigeen zich aanvankelijk niet oprichten.

Maar toen ze eindelijk overeind waren, zochten hun blikken allereerst 't wrak . . . de zee had haar sloopingswerk voltooid, de „Jan Hendrik” bestond niet meer!

De eerste zonnestralen vielen op de schipbreukelingen en de warmte deed de ongelukkigen zoo goed. Ze aten een hapje kool met meel bestrooid, een schijfje spek en . . . 't was de eenige drank . . . dronken een slokje jenever. Slechts de kapitein kon niets door de keel krijgen. Hij leed naar lichaam en ziel. 't Ging hem zoozeer aan 't hart, dat hij zijn mooie schip, hem door den reeder toebetrouwd, met vier kostbare menschenlevens had moeten verliezen. Maar hij was nog verantwoordelijk voor de geredden en hij moest leiding geven. Er was heel wat te doen.

De sloep moest hersteld, zoo mogelijk zeewaardig ge-

„Precies, Jan! Alle zonnestralen buigen nu naar een zelfde punt toe; dat is het brandpunt, omdat door de hitte der vele stralen daar gemakkelijk brand gemaakt wordt. En die hitte wil ik gebruiken om deze houtjes te doen ontbranden.”

„Maar 't hout is zoo hard en nog nat.”

Ja, 't hout was erg hard en nat. 't Gelukte den dokter niet, vuur te maken en verdrietig schroefde hij de lens weer op den kijker.

„Kom Jan! later zullen we 't nog eens probeeren. Nu gaan we bij de sloep zien. Langzaam aan, Jan! mijn voet doet me vreeselijk pijn. Wat zou ik blij zijn, als de golven mijn eene schoen aanspoelden!”

Maar die wensch werd niet vervuld. Dokter Hanou moest met één schoen voortstropelen. Jan had innig met den goeden man te doen.

„Dokter!” zei hij, „zouden mijn schoenen u niet passen? Ik zou best op één schoen kunnen loopen, dan bond ik een duig onder den anderen voet.”

„Neen, beste jongen,” zei de dokter geroerd, „dat gaat niet. Ondersteun mij maar, als je kunt.”

Dat deed Jan graag. Na een pijnlijken marsch bereikten ze een baai, waar een vijftal jongelieden bezig waren te visschen. 't Is te begrijpen, dat het vischtuig niet best in orde was . . . kromme spijkers dienden voor vischhaak. Toch werden een paar groote visschen en ettelijke kleine bemachtigd.

„Die zullen smaken!” riep Jakob z'n vriend toe.

„Ja,” zei dokter Hanou droevig, „als we ze maar konden bakken in een goede, Hollandsche koekepan en in zoete olie.” Hij rilde van afgrijzen . . . de nijpende honger zou hen straks noodzaken, de visschen rauw te eten.

„Kom, Jan! misschien kunnen we helpen bij 't dichten der sloep.”

Daar was tenminste werk in overvloed.

De scheepsjongens verzamelden de spijkers, die in het aangespoelde drijfhout zaten. Spijkers, nu hun gewicht in goud waard! Anderen plozen touw uit, dat straks moest dienen tot het stoppen der naden. In den bodem kerfde men een gleuf, waarin een roeispaan werd opgericht — de mast! In den achtersteven werd een gat geboord. In dat gat stak men een gebroken roeispaan en hiermee kon de sloep gestuurd worden. De gordijnroede uit de kajuit zou boegspriet zijn en touwwerk en zeildoek was er in overvloed.

Van een paar beddelakens, die met touw aaneengeregen werden, maakte Nieberding een alleraardigst zeiltje klaar.

In stilte bewonderde dokter Hanou de handige lui, die met zoo gebrekkige werktuigen zich moesten behelpen. Ze kerfden met hun matrozenmessen en hamerden met zware steenen, dat het een lust was, te zien.

De sloep had echter in de zijde een groot gat gekregen. Dat was heel erg en niemand wist goeden raad. Eindelijk zei dokter Hanou: „Span er een stuk van een baaien hemd over en timmer daar een flinke plank overheen!”

Zijn raad werd opgevolgd. Wie zou echter geneigd zijn, een stuk van dat warme hemd te offeren? Toen kwam bij Kooiker even de grappenmaker boven. Hij reikte den dokter 't zijne.

„Dokter, neem daarvan zooveel je wilt. Wat heb ik mijn Griet, dat beste wijf, geplaagd, toen ze me zoo'n lang hemd maakte.

„k Vroeg haar, of 't soms een jagersrok moest voorstellen. Maar ze hield vol, dat 't zoo lang moest zijn. Je kon nooit weten, waarvoor 't nog goed kon zijn. En nu krijgt ze werkelijk nog gelijk.”

Voor Kooiker z'n verhaal ten einde had was de lap al afgesneden en 't hemd korter dan de drager ooit bedoeld had. Nog een poosje later was de lap over 't gat gespannen, daarover een stevige plank gespijkerd en de sloep was zeilree!

Zij, die de zee bevaren

3

„t Zal je gebeuren, stuur!” zei Joen.

Een uur later kwamen er een tiental mannen, die lange stengen en planken droegen of sleepten. Aan 't eene eind bonden de mannen een lang touw, de plank of steng werd dan overeind gezet, het touw gevierd tot de plank aan de overzijde der kloof op een geschikte plaats neerkwam. Als katten kropen Holst en Kniep toen naar den anderen kant en vlijden de planken en stengen netjes naast elkaar. Eindelijk spanden ze de lijn en zoo hadden ze een stevige brug met leuning. Zelfs sinjeur Waszink durfde nu den overtocht wagen. Al kookte en bruiste en schuimde het water onder de brug, gevaar was er niet. Aan de overzij kon de klip nu gemakkelijk bestegen worden; de rots vertoonde hier niet zulke grillige spleten als op de plek, waar de sloep lag. Er was zelfs een vrij groot rotsvlak.

Toen de mannen zich op het rotsvlak vertoonden, vloog er een groote zwerm vogels op: jan-van-genten, zee-duikers, alken, meeuwen, papegaai-duikers en nog vele andere soorten.

Op aller gelaat glansde nu even 't licht der hoop. De mannen waren zoo geheel van hun arbeid vervuld geweest, dat ze geen hitte, geen honger, zelfs geen dorst hadden gevoeld.

Een luide gil deed de mannen eensklaps opschrikken. De jongen Breyer was met enkele anderen de rotsen opgeklauterd om eieren te rapen. Op een hooge rots gleed hij door de gladheid uit en viel in de diepte. Het bleek, dat hij zijn rechterarm had gebroken. Een paar mannen hielpen hem naar boven klimmen en de dokter kreeg ongedacht gelegenheid, zich zeer nuttig te maken. De arm werd gezet en genas later voorspoedig.

Onderwijl trok stuurman Vierow met de meeste matrozen naar boven om een tent te spannen. Jan Boere moest ook mee, want hem hinderde 't loopen op de klippen 't minst, daar hij schoenen aan had.

„Mannen!” riep de stuurman, „laten we probeeren op de westelijke klip te komen; die is hooger en als ik me niet bedrieg is daar een plateau, groot genoeg om er een tent op te richten.”

„t Zal niet gemakkelijk gaan, er te komen,” meende meneer Waszink, de passagier. „Zie eens, hoe 't water daar over de lage klippen bruist en die rotswand loopt vreeselijk steil op.”

Zeelui staan echter niet gauw verlegen en de nood maakt vindingrijk. De stuurman dacht even na. Opeens verhelderden zijn gelaatstreken.

„Hé! jullie daar, Joen, Holst en Kniep, er liggen bij de sloep nog een paar lange stengen en planken. Zie je kans, die hierheen te brengen?”

Natuurlijk zagen ze er kans toe, al hadden ze ook nog graag een poosje gerust evenals hun vermoeide kameraden.

„Neem nog een paar flinke kerels mee terug en zooveel houtwerk als je dragen kunt,” riep de stuurman hen na; „ook nog touw!”

Hun nesten lagen op den vlakken rotsbodem soms precies naast elkander en de mannen maakten een grooten voorraad eieren buit. Hongerig als ze waren, slurpten ze dadelijk enkele uit, terwijl de woedende vogels onder oorverdoovend gekrijsch boven hun hoofden rondcirkelden. Soms brachten ze de beroovers hunner nesten heftige beten toe. Toen moesten de mannen zich wel verdedigen en menige vogel stierf door 't matrozenmes of werd door een steenworp of stokslog geveld.

Het rotsvlak lag vol witten vogeldrek.

„Hé! jullie jorgens! Visser, Boere, Breyer en Scheurleer! je hebt thuis zeker wel eens een kippenhok schoongemaakt. Laat zien, dat je die kunst nog niet hebt verlerd. Allo! ruim dien mest weg!”

De jongens wapenden zich met korte planken en schoven massa's van het vieze goedge weg, op dezelfde manier als waarop men 's winters de sneeuw wegruimt. Plotseling bukte Scheurleer zich en raapte iets op: een flesch, die bijna geheel met mest bedekt was. Breyer zag 't. „Zit er water in?” riep hij begeerig.

„Water!” dat woord deed ook de beide andere jongens toelopen.

„Een flesch? Vond jij die, Scheurleer?”

„Ze zat dik onder den drek, wie weet, hoe lang die hier al ligt.”

„Breng ze naar den kapitein!”

De kapitein nam de flesch verbaasd in handen. Ze was ledig. Er waren hier dus al eerder schipbreukelingen geweest. Overigens vond men niets bijzonders, ook geen met water gevulde spleten. Alleen kropen ook hier nog krabben rond en groote spinnen.

Nu werd de tent door de matrozen opgericht. Het groote stuk zeil diende tot tentgordijn. Tevens zou het, als 't regende, dat zoozeer begeerde drinkwater opvangen.

Nadat het grootste deel der levensmiddelen naar de tent

was overgebracht, moest alle verdere arbeid worden gestaakt. De mannen waren totaal uitgeput, de zon ging onder en spoedig zou het nacht zijn. Dezen tweeden nacht hadden ze dan toch eenige beschutting voor den wind en de kou.

V.

DE DERDE DAG.

„Ik kon dien nacht niet slapen,” vertelde dokter Hanou later aan een vriend.

„Misschien was ik niet zoo vermoeid als mijn lotgenooten, die harden arbeid hadden verricht, misschien was mijn voet pijnlijker — hoe 't ook zij, de slaap wilde niet komen. Beneden mij 't gebruis der zee, rondom 't geschreeuw van de vogels, dat zelfs in den donker niet geheel zweeg, naast mij mijn slapende makkers, waarvan enkelen door benauwde droomen werden gekweld. De lap zeildoek, waarop ik lag, drukte me in rug of zij, maar bovenal woelden daar allerlei dingen door mijn hoofd. Als een mensch in zulke moeilijke omstandigheden geraakt, komen er vaak allerlei gedachten, ook verkeerde gedachten, in hem op. Het is de Booze, die ze ons inblaast. Ik had 's avonds gebeden, vol vertrouwen op mijn Hemelschen Vader; ik had de moedelozen getroost en gewezen op Hem, zonder wiens wil geen muschje ter aarde valt — nu was 't, of iemand tegen me zei: „Verbeeld je maar niet zooveel, dokter! Al zien die eenvoudige zeelui hoog tegen je op, je bent in den grond een ellendige zwakkeling. Zeg maar niet, dat je God liefhebt, want je hangt nog met ieder vezeltje van je bestaan aan de wereld, zelfs deze harde steenklip is je nog schatten waard. En denk aan je zonden, aan dit kwaad en aan dat en dat, wat je misdeed. Hoe durf je 't

wagen, anderen te troosten en te vermanen?” Ik heb me dien nacht op de knieën geworpen en gebeden: „'t Is waar, o mijn God! ik ben 't niet waard, U lief te hebben, ik heb mijn vele zonden, ik ben werkelijk een ellendige zwakkeling, maar de genade en zaligheid komen immers van Uw kant alleen. Gij, Gij slechts geeft mij vrede, Gij hebt mij in Christus lief. Gij vraagt mij zooals ik ben. O, houd mij vast, den armen geneesheer met z'n booze en schuldige hart, met zijn hart, dat nog zoo sterk aan dit leven gehecht is en geef mij, op U te vertrouwen en red mij en al mijn vrienden, erbarm U over ons, bovenal over deze arme knapen, om Jezus' wil!”

Daarna dacht ik weer: zouden we ons werkelijk met de sloep kunnen redden? De tweede stuurman, een moedige kerel, had den kapitein voorgesteld, acht man met het broze vaartuig uit te zenden. Ze moesten dan trachten, Amerika te bereiken en daar hulp vragen voor de achtergeblevenen. Er was weinig kans, dat we door voorbijvarende schepen van de klip werden gehaald, de rotsen lagen buiten 't gewone vaarwater, waren bijna onbekend en stonden in een slechten reuk. Daar stond echter tegenover, dat 't al te roekeloos zou zijn, zich in de broze sloep over den oceaan te wagen voor een reis van verscheidene dagen.

Dan kwelde mij de vraag, hoe we vuur zouden maken. Het rauwe, ongekookte voedsel konden we haast niet door de keel krijgen en het volslagen gemis aan drinkwater deed zich van uur tot uur meer pijnlijk gevoelen.

Tegen den ochtendstond viel ik eindelijk uitgeput in slaap. Hoe lang ik geslapen heb, weet ik niet, maar ik werd wakker door het luide geroep: „Een schip! een schip!”

Die blijde kreet deed een ieder opspringen. Allen haastten zich naar 't hoogste punt der rots, waar ook de vlag nog uitwoei.

Sommigen, wier voeten verwond waren, lieten bij die klimpartij bloedsporen op de rotsen achter; ook mijn voeten bloedden, maar niemand lette op wonden of pijn.

Een schip! een schip!

Zou 't waar zijn? zou ons lijden reeds eindigen? 't Was haast te heerlijk om het te kunnen gelooven. Al voortstompelend naar boven zuchtte menig een: „O, Heere! red ons!”

Daar boven ging weer een gejuich op: „Een schip!” Iemand bond een laken aan een stok en zwaaide er mee rond. Ik bereikte eindelijk ook den top en zag.... in de wijde verte zeilde werkelijk een groot schip en de wind deed de zeilen boilen.

Daar was redding, daar was verlossing, op niet al te grooten afstand.

Plotseling, als een smartkreet: „Ze zien ons niet!”

„Roeit hen na met de sloep!” schreeuwde iemand en een wilde angst klonk in die stem.

„De sloep! de sloep! snel! snel!” riep stuurman Vierow en holde weg, over rots en klip, door vogeldrek en bruiswater, naar de sloep.

Een paar minuten later was de sloep te water gelaten. De eerste stuurman zat aan 't roer, sinjeur Waszink op de voorplecht, Naurelius, Joen, Molander, Holst, Oosterhaus en Kniep grepen de riemen.

Men wierp de mannen inderhaast nog eenige levensmiddelen toe en de sloep stak af. 't Zeil werd opgehaald.

Daar kwam de jonge Hendrik Vierow nog en riep smeekend: „Vader, neem mij mee! Verlaat mij niet, vader!”

Doch 't was te laat, de sloep zeilde de klip reeds om en de wind viel in 't zeil.

Van de hoogte der rots wuifde de kapitein de acht mannen een vaarwel toe en dezen riepen terug: „Indien het Gods wil is, dat wij gered worden, weet dan gerust, dan halen we u allen spoedig af.”

Maar droevig schudde de kapitein een oogenblik daarna 't hoofd en toen hij mij aanzag, was er roerende smart in zijn blik. „Dokter,” fluisterde hij, „ze hebben ons niet gezien

en de sloep haalt de brik niet. Zie, zij versnelt reeds haar vaart.”

Mijn hart schreide bij 't zien van zijn smart, bij 't zien van die wanhoopsblikken der anderen. Allen bevroeden de droeve werkelijkheid, het licht der pas opgewekte hoop verzwind voor de donkere schaduwen der radeloosheid.

Nog konden we sloep en brik zien.... nog even.... toen was alles verdwenen en ontwaarde de scherpste blik niets dan de schuimkoppen der aanrollende golven. De vloed kwam opzetten.

Daar stonden we — nog negentien menschen — gekweld door honger en dorst, de wanhoop, den dood nabij. De arme Hendrik Vierow barstte in snikken uit: „Vader! Vader! was ik maar met u gestorven!”

Ik durfde den jongen niet vleien met de hoop, dat zijn vader nog gered kon worden.

Schoon de honger ons kwelde en de dorst ons martelde, bleven we onder de brandende zon nog op den rotstop staan, of onze moede oogen nog iets van brik of sloep mochten ontdekken. Toen de zon echter haar hoogtepunt had bereikt, werd de toestand onhoudbaar en zochten we de schaduw van de tent op. Daar vonden we eenige verademing.

Dicht bij onze brug had de opkomende vloed een wijde kom met water gevuld. Ze was gemakkelijk te bereiken en bood ons een mooie gelegenheid, een bad te nemen. Spoedig ging de een na den ander te water. Heerlijk was het, de frissche golven om de moede leden te voelen zwelgen; vermoeidheid en dorst begonnen te wijken en voortaan vertoefden we elken dag langen tijd in onze natuurlijke badkuip.

Daar de zon nu op 't heetst was, wilde ik nog eens probeeren, vuur te maken. Er was nu ook droog hout en droog zeewier te bekomen. De jongens verlieten 't heerlijke water en zamelden houtspaanders en wier bijeen, een paar matrozen droegen kortgehaakt brandhout aan.

Ik hield de lens boven 'de brandstof.... het wier begon te schroeien, het hout ook,.... nog meer,.... nog meer.... een rookwolkje steeg op en even later verkondigde een luid gejuich, dat we vuur hadden.

In stilte dankte ik God, die, bij alle lijden, 't ons toch niet geheel aan troost deed ontbreken. Vuur! — dat be-

teekende: beter voedsel, grooter reddingskans en misschien beter water.

Terwijl het vuur lustig brandde, slachtte Klatter het varkentje. 't Dier was lang niet vet, maar toch kregen we ieder een behoorlijk stukje vleesch. We staken dit vleesch aan een hout, draaiden het een goed half uur boven 't vuur rond en vergastten ons toen aan de heerlijke spijsje. We

was de zorg, die de matrozen voor hem droegen: 't gemakkelijkste plaatsje, 't smakelijkste brokje voedsel was voor den kranke.

Dien dag ontdekten een paar matrozen, dat het lijk van den jongen Reinouts den krabben tot voedsel verstrekke: ze hadden den weg tusschen de steenbrokken door gevonden.

Het lijk werd nu weer blootgelegd, met steenen bezwaard en in de diepte der zee neergelaten. De zee kreeg tenslotte toch haar prooi en onverzadigd loeiden en brulden de gretige golven, alsof 't monsters waren, die hun slachtoffers op de klippen dreigden: „Wacht maar, ge ontkomt ons niet! Ook gij wordt spoedig onze buit!”

De morgen van den vijfden dag! Een vrij onstuimige zee, doch prachtig weer.

Peekskamp en Andersen hadden 's nachts de wacht gehad bij 't vuursein op de hooge rots, waar de vlag ook nog steeds uitwoei. Kooiker en Thomsen waren naar boven gegaan om hen af te lossen.

Plotseling klonk hun luid geroep: „Een schip! een schip!” Weer haastten allen zich naar boven, alleen de kapitein bleef in de tent, hij was te zwak om boven te komen.

„Een schip!”

Weer betooverde dat woord de ongelukkigen, weer snelden ze de rotsen op om te zien, met eigen oogen te zien het reddende vaartuig, dat hen kwam bevrijden uit de vreeselijke gevangenschap der zee. Weer was er een bede in hun hart en op hun lippen: „O Heer, verlos ons! red ons!” Maar er was tevens een angstige twijfel in hun hart. Zou men hen zien?

Daar boven wuifde men met de vlag, men wuifde zonder ophouden en na een korte poos ontwoog zich een juichkreet aan de pijnlijke kelen: „Ze zien ons! God zij gedankt! We worden gered!”

Op 't schip heesch men de vlag, de Engelsche vlag!

aten voor de eerste maal lekker, al veroorzaakte het slikken ons nogal pijn.

Voortaan konden we ook de visschen en vogels beter toebereiden; we probeerden het veel met zeewater te kneden en dan op heete steenen te bakken. Wel werden de vogels schuwer en steeds moeilijker was het, er eenige machtig te worden, zoodat we ze des nachts moesten besluipen, doch aan visch kregen we geen gebrek. Door den dorst werden mond en keel echter hoe langer hoe pijnlijker. Ik probeerde zeewater drinkbaar te maken, door het met houtskool te zuiveren, doch het bleef even zout en de ongelukkige, die azijn dronk, moest zijn onvoorzichtigheid duur bekopen: de pijn was haast niet te dragen. Een enkele maal kwam er een wolk overdrijven en vielen er enkele druppels.... ons lijden werd er niet door verlicht en de regen, de vurig gehoopte regen bleef uit.

VI.

NIET ALLEN!

De vierde dag was doorgeworsteld — een dag van aanhoudend lijden. Met deernis zagen we onzen kapitein aan. Iedereen gevoelde, dat spoedig een tweede slachtoffer onder opeengestapelde steenen ter ruste zou worden gelegd. Het dagelijksche bad verkwalte hem niet meer, hij nam bijna geen voedsel, en drinken, waarnaar hij smachtte, was niet te bekomen. Maar niemand hoorde een klacht uit zijn mond en die groote lijdzaamheid, dat groote geduld maakten, dat ook de anderen hun klachten inhielden.

's Nachts sliep hij bijna niet, maar bad fluisterend met afgebroken zinnen, dat God zich over hem en zijn jonge vrouw, daar ver in 't vaderland, mocht ontfermen. Roerend

Daar werd 'een boot uitgezet.... zie.... ze roeide naar de klip! Ze kwam ons halen!

De lichtmatroos Jakob Zuiderduin haastte zich naar den kapitein om hem te vertellen, wat hij gezien had: de komende verlossing!

Twee anderen volgden hem spoedig om den kranke in de sloep te helpen, die snel naderde en op onze aanwijzing naar de landingsplaats koers zette.

De zee stond hol en verschrikkelijk daverde ze tegen de rotsen, maar de moedige redders deinsden niet terug.

„Was nu mijn vader nog hier!” riep de jonge Vierow en allen dachten bij dezen uitroep met droefheid aan de acht kameraden, ongetwijfeld verzonken in de groote wateren, die voor zoo velen een nooit geweten graf waren.

De tweede stuurman trachtte hem gerust te stellen: „'t Kan wel zijn, dat dit schip onze sloep heeft opgepikt, en dat onze makkers ginds aan boord zijn!”

Toen riep hij de matrozen toe: „Brenge de levensmiddelen naar de landingsplaats! We nemen ze mee, ze zouden hier toch maar bederven.”

De sloep landde.... met groote moeite.

Allerlei vragen werden haastig gedaan.

„Hebt ge onze sloep opgepikt met acht man?”

„Neen, we zagen uw noodsein. Hoe lang zijt ge al op de klip?”

„Dit is de vijfde dag.”

„Hebt ge eetwaren en drinken?”

„Wel eetwaren, geen drinken, we vermachten van dorst.”

„Brenge uw eetwaren mee!”

„Hoe heet uw schip?”

„The Chance, kapitein Roxby. Haast u, komt in de sloep!”

Doodsbleek stond kapitein Eickelberg daar, ondersteund door zijn drie geleiders. Hij wilde 't laatst gered worden, maar ik wist hem gelukkig te bewegen, terstond te gaan en de matrozen riepen allen: „Eerst de schipper!”

Met moeite kwam hij in de sloep, waarin nog zeven anderen hem volgden. Een goed deel der eetwaren werd mede ingeladen en de sloep zette af....

't Was een gevaarvolle tocht, want de zee werd onstuimiger en 't broze vaartuigje was nu zwaar geladen. We volgden haar met begeerigen blik.... straks zouden wij daarin zitten. Spoedig was ze de gevaarlijke klippen voorbij en in 't ruime sop. We wilden haar nakijken, tot ze bij 't schip zou zijn en klommen weer de steile rots op. Nog even zagen we, hoe de kapitein ons toewuifde.... af en toe verdween ze achter hooge golven.

„Stuurman!” zei ik tegen Zeeman, „bedrieg ik me, of is 't schip werkelijk afgedreven? De afstand lijkt me grooter dan zooveel.”

Er vloog een angstige trek over 't gelaat van den gevraagde.

„U heeft gelijk, dokter! maar ze zullen ons toch niet aan ons lot overlaten? Dat zou al te wreed zijn.”

Ik zweeg, maar een somber voor gevoel maakte zich van mij meester. En niet alleen van mij. Zoo pas lichtte nog de hoop in ieders blik, doch die bliken versomberden meer en meer. Wel wapperde de vlag nog in den masttop, doch dat vlekje rood werd van minuut tot minuut kleiner. Op de wijde watervlakte was de sloep nergens te bespeuren. Zou ze niet komen?

We bleven echter uitkijken.... zoo barbaarsch zou men toch niet zijn! Onze levensmiddelen meenemen en niets achter te laten dan die twee verschrikkingen: honger en dorst!

Maar neen! straks zou 't schip wel weer in 't zicht komen, straks kwam de sloep ook ons elven halen.

Spoedig dreef de hitte ons van den uitkijpost weg en radeloos zochten we de schaduw der tent.

Nieherding jammerde, Klatter balde in woede z'n vuisten, de jongens kreunden en zelf bezweek ik bijna van droef-

Er dreven vaak wolken boven de rots, soms vielen er zelfs enkele droppels; we strekten ons dan op den harden bodem uit en hielden den mond open om enkele droppels op te vangen. Het bracht echter geen lavenis.

En als die wolken aan den hemel, heerlijk schoon voor 't oog, als ze prijken in vele kleuren en met gouden randen, zoo waren de opvolgende dagen: de zon straalde in volle pracht, de machtige zee bruiste, doch troost bracht het ons niet. Af en toe meenden enkele mannen schepen te zien zeilen en riepen ze: „Een schip! een schip!”

De anderen zagen die schepen der verbeelding echter niet — 't was nog minder dan een luchtspiegeling in de woestijn.

Ik maakte me bezorgd over Peekskamp. Hij was zeer verzwakt en leed bovenmate. Zijn blik werd wild en ik besloot, hem in 't oog te houden. Ook de andere mannen verzocht ik, hun makker te bewaken, doch ze waren te verzwakt en te ellendig om zich veel om elkanders leed te bekommeren. Ja, meerderen begonnen iets wilds in hun blik te krijgen. De voorboden van den komenden waanzin! God zij ons armen genadig!

Elken morgen had ik op een lange plank een krijtstreep gezet, opdat we den tel van de dagen niet zouden verliezen. Op den veertienden dag van ons verblijf op de rots werd de ongelukkige Peekskamp door een vlaag van waanzin overvallen. Hij had al eenige dagen gelegen, kon niet meer loopen en werd door de anderen in 't water gedragen. Plotseling stond hij nu op en riep met schorre stem: „Water! water overal, maar 't is geen water, 't is vuur! Hier is de hel! Maar drinken zal ik. Bloed! ha! hoe heerlijk zal 't zijn!”

De ongelukkige begon zijn arm te ontblooten en zijn sidderende handen zochten naar 't mes in de schee.

Met geweld wisten we hem het mes te ontwringen en in zee te slingeren. Peekskamp viel met een rauwen lach

heid. Toch gevoelde ik, dat ik niet aan mijn smart mocht toegeven. Wel liet God de Heere 't water tot aan de lippen komen, doch Hij zou ons niet verlaten, ons niet overlaten om ons den hongerdood, den dorstdood te laten sterven.

„Mannen!” riep ik, „laten we vandaag ons bad niet vergeten! Komt, in 't water!”

Maar Peekskamp was te zwak om te kunnen loopen en we droegen hem naar den kuil. Snel de kleeren uit en 't water in! Heerlijk! heerlijk!

Daar spoelde 't verfrisschende water om onze leden, we voelden geen pijn, geen vermoeidheid meer; 't water bruiste door een spleet de kom binnen, rees ons tot de borst, tot de schouders.... we deinden mee met 't rijzen en dalen en dorst en vermoeidheid week. Aan dat dagelijksche bad hadden we 't te danken, dat we niet van dorst omkwamen; het water scheen door de poriën der huid ons lichaam binnen te dringen.

Waarom kwam echter de Engelschman niet opdagen? „Het schip zal te ver afgedreven zijn,” zei ik, „en de Rots van een anderen kant trachten te naderen. Blijft hopen, mannen! Misschien komt er nog redding. In elk geval zou ik raden, des nachts 't vuursein te branden.”

„Ik geloof ook niet, dat ze ons aan ons lot zullen overlaten,” antwoordde de stuurman. „Zoo doet geen zeeman.”

Het vuur brandde vier nachten; toen doofde 't uit en daarmee doofde ook onze hoop uit. Van God en menschen verlaten! zoo voelden we ons. En toch sprankelde daar bijwijlen de zoete hoop op in 't verslagen hart. Geen dag ging voorbij, dat ik niet om regen bad. Regen! dat zou leven zijn, lavenis, voedsel! Hoe langer hoe meer werd het eten meer pijnlijk. Nog konden we onze spijszen boven 't vuur bereiden, doch 't was moeilijk, ze door te slikken. Onze keel was gezwollen, de tong kleefde letterlijk aan 't gehemelte vast, we konden haast niet meer spreken; zou de nood nog hooger moeten stijgen?

op den grond en verloor 't bewustzijn. Zijn makkers keken zwijgend toe met doffen blik, ze gevoelden, dat de dood zijn valse vlerken over hen uitstreekte en ze begonnen naar het einde te verlangen. Doch hoeveel dagen van lijden scheidden ons nog van ons uiterste?

VII.

REGEN EN REDDING.

Op den morgen van den vijftienden dag was de lucht in 't zuiden wazig. 't Was geen helder weer. Zou er regen

komen? We durfden bijkans niet meer hopen. Hoe dikwijls waren reeds niet zware wolken over ons hoofd voorbijgetrokken, zonder regen te brengen. Doch zoo zwaar als dezen morgen waren ze nog niet geweest. Vurig baden wij om regen en ja, nu was ons lijden spoedig voorbij. God hoorde ons smeeën. Daar ruischte 't over den oceaan, 't aitzicht werd hoe langer hoe grauwer, daar vielen de eerste druppels, daar was, als eenmaal op Karmel, 't geruisch van een overvloedigen regen. Wat deerde 't ons op dat oogenblik, of die regen ons kostelijk vuur bluschte! Met wellust hoorden we de waterdruppels op de harde rotsen spetteren, uitsissen in ons vuur, we lieten den regen in onzen mond vallen, we spoedden ons naar de tent, waar 't water in straaltjes afliep — heerlijk, frisch, zoet water.

We vingden het kostelijk nat op in ieder voorwerp, dat zich hiertoe leende, om eenige volle teugen naar onzen mond te brengen.

Snelbesloten wierpen eenige matrozen een vat met spek om, hielden het onder de aflopende geul van 't uitgespannen zeil, en 't water bruiste er in. 't Vat werd omgespoeld, weer onder de goot geplaatst en was nu spoedig geheel met water gevuld. Naar hartelust kon ieder nu drinken, er was overvloed en nog hield de regen aan. We waren eindelijk verzadigd en ons vat was boordevol — voorraad voor vele dagen. Ik had mij op de knieën geworpen en met luide stem God gedankt. Toen ik opstond was de bui overgedreven, de zon brak door en plotseling straalde aan den hemel een regenboog in schitterende verven.

„Ziet, mannen!” riep ik en allen keken met bewondering naar het schoone schouwspel — „ziet! 't is of de Heere zelf ons zegt: Ik verlaat u niet. Roep Mij aan in den dag der benauwdheid en Ik zal er u uithelpen.

Vertrouwt op Hem! Eens was de groote apostel, naar wien deze rotsen genoemd zijn, ook in grooten nood; de

Zij die de zee bevaren

4

Daar lagen ze, de arme kerels en die arme, arme jongens, verbleekt en vermagerd, de wanhoop in 't hart.

„Mannen!” riep ik opeens, en nog weet ik niet, hoe ik dat woord durfde of kon spreken — „ik geloof, dat wij den volgende Zondag gered zullen worden — of eerder!”

„Dokter!” zei Hein Visser en even vloog er een glans over zijn vriendelijk jongensgezicht — „ik zie 't kerkje te Breukelen en mijn ouders bidden nu voor me.”

„Een kind, waarvoor door vrome ouders wordt gebeden, is wel gelukkig, knaap! Houd je ouders in eere, en als je ze ooit terugziet, vertel hun dan van dezen Zondagmorgen”....

.... De dagen verliepen, de hoop vervloot. We waren zelfs te ellendig om te klagen en te jammeren. Weer werd het Zondag en Andersen klom naar boven.... wacht houden uit sleur. Nog geen uur was hij boven geweest, of we hoorden hem roepen: „Een schip! een schip! een groot schip!”

Weg snelden we allen, strompelend, kruipend enkelen, de rots op.

Zou het waar zijn? zou de verbeelding Andersen geen parten gespeeld hebben?

Hij wuifde met de vlag en dat wapperend doek scheen te schreeuwen, te gillen om hulp.

We kwamen boven en ja — ook wij zagen het schip! Vreugdetranen persten zich in onze oogen. Daar aan den westelijken horizon zeilde een groot schip. Zachtjes deinde het op de golven, statig dreef de wind het voort.... een ijskoude rilling liep ons over den rug.... wij zagen het schip, maar wij zelf werden niet gezien. De redding zóó nabij en toch....

„Laat de vlag waaien! Bindt een doek aan deze steng!” riep de tweede stuurman en sleepte een langen stok aan. Zijn bevel werd terstond uitgevoerd, maar uit niets bleek, dat men ons gezien had. Een uur ging voorbij, een uur van folterende onzekerheid.

dood grijsde hem en zijn 275 reisgenooten aan, maar een engel des Heeren vertroostte Hem in den nacht. Hij en al de opvarenden zouden gered worden. 't Is mij, of Hij nu tot mij zegt: Vrees niet, ook gij en al uw makkers zult gered worden. Haast heeft uw lijden een eind!”

Toch duurde het nog heel wat langer dan wij hadden gehoopt, ja, de toestand zou nog ellendiger worden dan die was vóór den regenval.

Aanvankelijk was de hoop in onze verslagen harten geheel herleefd en verdroegen we onze vele ongemakken met moed en blijmoedigheid. Met blijdschap betrok hij, die de wacht had, zijn warmen post en tuurde onafgebroken over zee. Nieberding, de zeilmaker, vervaardigde een soort schuin afdak, dat men in verschillende stand kon stellen, teneinde toch eenige beschutting te hebben tegen de brandende zonnestralen. Ook ik beklom op mijn beurt trouw de rots en spiedde aanhoudend rond, of ik misschien zoo gelukkig zou zijn, het schip te ontdekken, dat, naar ik vast geloofde, toch eenmaal komen zou. Zeker, we zouden verlost worden; maar op welk een zware proef werd mijn geloof gesteld! De dagen verliepen, geen schip vertoonde zich. Ons voedsel was weer zeer slecht, want de regen had het vuur gedooft en ons brandhout was op. We moesten het dus weer rauw eten. De vogels waren zeer schuw geworden en slechts zelden gelukte 't ons een paar eieren te bemachtigen.

De achtste Juni was aangebroken. Zondag! Thuis in 't vaderland, luidden nu weer de klokken en stroomde het volk naar de kerken om samen God te loven en te danken. Zouden ze ook bidden voor ons behoud? Misschien zouden ze wel zingen: Zij, die de zee bevaren, met schepen, rijk bevracht. Maar ja, daar zou zeker voor ons gebeden worden door onze bloedverwanten, die wisten, dat wij op de groote wateren zwierven. Hoeveel vuriger zou hun gebed zijn, wisten ze slechts, in hoe grooten nood wij ons bevonden!

Het fregat bleef echter in zicht, kwam de rots nog nader.... Plotseling vloog daar de vlag omhoog — de Engelsche vlag! Godlof! men had ons gezien!

Er werden twee sloepen van 't schip gestreken. Twee! Nu was er geen gevaar meer, dat eenigen onzer zouden moeten achterblijven. Weenend van blijdschap zagen we de sloepen naderen. De flinke mannen aan de riemen deden de vaartuigjes snel over 't water schieten.... we zezen hun de landingsplaats en onze redding was werkelijkheid geworden.

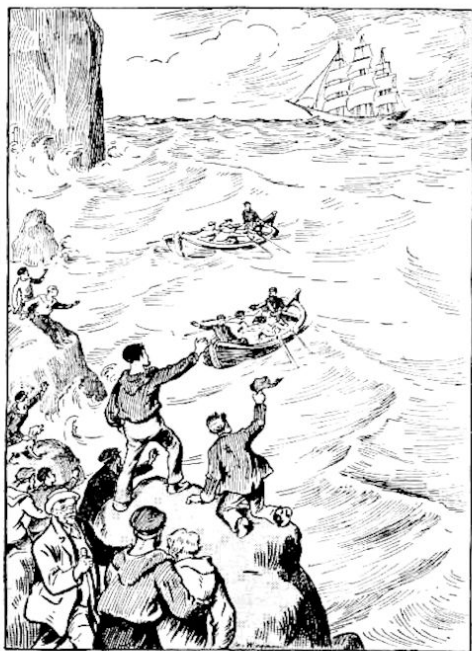
Het schip, dat ons zou opnemen, was de Elize, gevoerd door kapitein William Snell. Het was bestemd voor Australië! Voorzichtig en zorgvol brachten de matrozen ons in de sloepen en terstond vielen ze op de riemen om ons ten spoedigste aan boord te brengen.

Reeds lag de rots ver achter ons als een benauwde droom, waaruit 't ontwaken heerlijk is. Rondom ons bruiste de zee zoo schoon en al nader kwamen we het gezegende schip.... Daar lagen we langszij, daar werd de valreep uitgeworpen en begonnen we moeizaam naar boven te klimmen. De matrozen moesten ons echter helpen, onze krachten schoten te kort. Ze hielpen echter gaarne, de braven.

Aan boord en omringd door de liefderijkste zorg, verkwikt en gelaafd met spijs en drank, vernamen we, dat onze redding wel een wonder mocht heeten.

De kapitein had bij zonsopgang de rots door den kijker beschouwd, doch niets bijzonders ontdekt, geen menschen, geen noodsein en den kijker onverschillig neergelegd. Een oogenblik later had een der passagiers het instrument ter hand genomen en de rots aandachtig beschouwd!

't Zij deze heer scherper blik had dan de kapitein, 't zij de dampkring toen helderder was of de belichting der rots scherper, deze passagier meende iets op de rots te zien bewegen.

Als immers een vaartuig onbewoonde rotsen passeert is men gewoon, die rotsen door een kijker nauwkeurig op te nemen.

Had men op de brik ons noodsein misschien niet opgemerkt of... gruwelijke gedachte!... wilde men ons niet redden?

„Gaaf de brik nog niet overstag, stuur?” vroeg Jaap Holst, wien het zweet van 't gelaat stroomde, terwijl hij hard bleef doorroeien.

Welk een angst lag er in die vraag! De brave kerel gunde zich den tijd niet, om te zien, alsof een enkele seconde verpoizing van 't zware werk ons noodlottig zou kunnen worden.

„Ze moeten ons nu toch al zien!” zei Molander, die naast hem zwoegde.

„Als ze overstag gaat, zijn we er zoo dadelijk bij. Roeit, mannen! roeit!” riep ik, want ik durfde hun mijn vrees niet mee te deelen.

En ze roeiden, tot ze er bijkans bij neer vielen. Onder tusschen versnelde het schip zijn vaart, het wendde den steven niet, doch verwijderde zich hoe langer hoe meer.

Toen durfde ik niet langer hopen.

„Ze willen ons niet redden!” barstte ik uit, — „al ons worstelen is vergeefs!”

Terstond rustten de mannen op hun riemen en keken droevig om naar het schip, dat aan den gezichteinder verdween. Niemand sprak een woord, de droefheid deed ons verstommen. Eindelijk zei sinjeur Waszink: „Het heeft niet zoo mogen zijn, dat die man ons zou redden, wij moeten in Gods naam terugkeeren en zien, of we de klip weer kunnen bereiken. Misschien worden we door een ander schip gered.”

Terug dan naar de klip! Maar de mannen waren ten doode toe vermoeid, hun borst hijgde, aan ieder haar hing een zweetdruppel.

Hij deelde den kapitein terstond zijn vermoeden mee en nogmaals greep deze den kijker. Toen zag hij ons ook.

Diep medelijden vervulde zijn hart en onmiddellijk gaf hij bevel, ons af te halen.

Bemanning en passagiers deden alles, wat in hun vermogen was om ons te helpen en in onze dringendste behoeften te voorzien. En wij elfen, ontruikt aan den afgrijselijksten dood, wandelden spoedig weer op de lichte hoogten des levens.

Allen bereikten we behouden het vaderland, waar onze makkers, die den derden dag door „The Chance” waren gered, reeds waren aangekomen.

Doch... de lezer verlangt ongetwijfeld in de eerste plaats te hooren, hoe 't met het achttal in de sloep is afgelopen. Dat dus in de eerste plaats.

VIII.

DE STUURMAN VERTELT.

Sinjeur Waszink zat op den voorsteven, de zes matrozen pagaaien zoo hard ze konden en ik had mijn plaats aan 't roer genomen.

Onze op de rots achtergebleven makkers wuifden ons toe, zoolang ze ons konden zien.

Hadden we nu slechts goede riemen gehad! Onze pagaaien waren korte planken, van smalle handvatten voorzien. Ze werden met de hand door 't water bewogen en vonden geen steunpunt in een roeien. Zoo was 't niet mogelijk, voldoende kracht te zetten en kwam de sloep slechts matig snel vooruit. Toch naderden we de brik meer en meer. Met 't bloote oog konden we de matrozen in 't want onderscheiden. De hoop begon me te ontzinken.

Doch 't moest. Ik wendde het roer en weer plasten de pagaaien in 't water. 't Was echter moeilijker, de rots terug te winnen dan haar te verlaten. We moesten scherp bij den wind opzeilen en daar de zee onstuimiger werd, was dit met ons broze vaartuig zeer gevaarlijk.

„We drijven geheel af!” riep Naurelius. „Stuurman, wat moeten we beginnen?”

Zoo was 't werkelijk. Wind en stroom voerden ons in westelijke richting en ook de klip verdween uit ons gezicht. We waren midden in de waterwoestijn en dat zonder kompas, zonder drinken, met weinig voedsel in een zeer wrakke schuit. Als God geen wonder aan ons deed waren we verloren.

„Wat we moeten beginnen,” zei ik, „dat zal ik u zeggen. Onze eenige kans is, dat we trachten, het vasteland van Brazilië te bereiken. In zeven à acht dagen zal dat wel gaan. Dan vragen we daar een schip om onze makkers van de rots te halen. Men zal ons dat niet weigeren. Het is een gewaagd stuk, doch een anderen uitweg zie ik niet.”

Sinjeur Waszink ondersteunde mijn voorstel. „God heeft ons bij de schipbreuk genadiglijk bewaard — zei hij — ik kan niet gelooven, dat Hij ons zou verlaten. Bidden we Hem, ons te bewaren! Hij is de Almachtige. Voor Hem is 't niet te wonderbaar ook dit wonder aan ons te doen. Laat ons vast op Hem betrouwen en naar den raad van den stuurman luisteren.”

„Je hebt gelijk, sinjeur!” zei Jaap Holst. „Als mijn kameraden er zoo over denken als ik, dan zeggen ze: Stuurman, neem 't kommando op je en wij zullen als goede jongens doen, wat je zegt. En moge God ons dan genadig zijn! Wij willen op Hem betrouwen!”

Allen stemden hiermee in.

Terstond wierp ik het roer om... de reis naar Brazilië was begonnen.

We hadden voor hoogstens twee dagen mondkost: een

stukje spek, een klompje aangelengd meel, een weinig komkommers en een klein vaatje met jenever. Die voorraad zou nu zes à zeven dagen moeten strekken en een kleine misrekening zou alles doen mislukken. Ik stelde ons rantsoen vast als volgt: 's morgens en 's avonds kon ieder man een stukje spek krijgen ter grootte van het lid van een vinger, een stukje komkommer met meel en een slokje jenever.

Weinig, te weinig slechts, maar Hij, die eenmaal zijn profeet door zwarte raven spijzigde, was nog machtig ons bij dit mager kostje in 't leven te behouden.

Zoo gebruikten we dan onzen eersten maaltijd en verdeelden daarna de wacht. Sinjeur Waszink bleef nog op de voorplecht, ikzelf aan 't roer, omdat de zes mannen dringend behoefte aan rust hadden. Onbarmhartig brandde de zon op ons hoofd: bij gebrek aan een muts of hoed bedekten we het met onzen halsdoek als met een tulband. De zes matrozen strekten zich op den bodem der sloep uit, trokken een laken over zich heen, teneinde niet aan de werking der zonnestralen blootgesteld te zijn, en sliepen weldra in.

Ondertusschen kwamen we flink vooruit. De sloep liep twee en een half à drie mijl per wacht en we mochten hopen, dat de wind vooreerst wel uit denzelfden hoek zou blijven waaien. Bovendien voerde de stroom ons krachtig westwaarts.

Eigenaardig, dat zich geen enkele vogel vertoonde. Een bewijs, dat we zeer ver van land verwijderd waren.

Mijn gedachten zwierven terug naar de rots, waar mijn jongen was achtergebleven. Zou ik hem ooit terugzien? Zouden wij Brazilië bereiken en zou men ons daar een vaartuig verschaffen om onze makkers af te halen? Zouden ze het tot onze komst kunnen uithouden, zonder drinkwater, zonder voedsel bijna?

Altemaal vragen, waarop geen mensch antwoord vermocht te geven.

hemelkoepel over ons hoofd welfde, 't regenlooze middelpunt. Eindelijk, tegen den middag, werd onze stomme bede verhoord: er dreef een flinke bui over ons en we haastten ons, een laken uit te spannen, om den regen op te vangen.

Bittere teleurstelling! Wat we opvingen, smaakte zout, want 't laken was van zeewater doortrokken. En reeds hield de regen op, de bui duurde zeer kort.

„Gelukkig hebben we nu voorloopig geen last meer van de zon,” zei de heer Waszink.... „en de hoop, dat er nog een beter buitje komt,” antwoordde Joen.

„Ik denk 't niet,” zei Naurelius, „de lucht wordt straks helder.”

De bootsman kreeg gelijk. Tegen den avond was de

Plotseling merkte ik, dat sinjeur Waszink ondanks de hitte der schroeiende zon, was ingeslapen. Ik riep nu Jan en Naurelius om ons af te lossen, gaf den bootsman de noodige aanwijzingen, hoe hij op de zon moest sturen en dook met mijn makker onder het laken om een poos te slapen.

Toen de avond daalde waren we allen vrijwel uitgerust. We gebruikten den avondmaaltijd en beschouwden het prachtig tooneel, dat zich voor onze blikken ontrolde.

Als een gloeiende schijf zonk de zon in 't westen neer. Dan spatte een golf hoog op en onttrok haar een oogwenk aan ons gezicht; 't volgende oogenblik verscheen ze opnieuw, tot een tweede golf haar weer aan ons oog onttrok. 't Was, of ze boven de baren voorthuppelde. Maar spoedig zonk ze voorgoed onder den horizon en even later rees het tintelend starrenheir aan 's hemels transen. Bij nacht koersten we op het Zuiderkruis, het schoone sterrenbeeld, dat we te loever vooruit hielden.

Den tweeden dag was 't buitengewoon mooi weer, doch de dorst begon ons vreeselijk te kwellen en de slok jenever, die ons toegemeten werd, brandde als vuur in de keel, zoodat we een grooten tegenzin in sterken drank kregen en 't vaatje voortaan onaangeroerd lieten. Prachtig weer was 't, doch wij zouden gaarne een flinke regenbui hebben gehad. De dorst kwelde ons zoo, dat we er 's nachts niet van konden slapen.

't Is dus te begrijpen, dat we ons den volgende morgen zeer verheugden, toen we zagen, dat de lucht bewolkt was. Er zou waarschijnlijk regen komen. En er kwam werkelijk regen, doch de buien trokken niet over de sloep heen. Ver van ons viel overvloedig water.... wij konden slechts enkele druppels in den geopenden mond opvangen. Nu eens vóór ons, dan weer achter ons of ter rechter- of linkerzijde zagen we de grijze strepen.... het gordijn van regen! Wij waren van een grooten halven bol, dien de

lucht weer helder, de wind begon op te steken en 't werd heerlijk koel. Jammer, dat de wachthebbende manschappen zich niet met onverdeelde aandacht konden overgeven aan de beschouwing van den starrenhemel — honger en dorst waren te groote kwellingen. Toch bedacht ik vaak, als ik op de flonkerende sterren zag, die met onvergelykelijke pracht aan het firmament schitterden, dat God, die al dit schoone schiep, ook machtig was, ons sloepje met zijn achttal opvarenden naar het vasteland te voeren. Hij was immers dezelfde God, die Noach met zijn achten bewaarde in de ark tijdens den geweldigen zondvloed.

Toen we den volgende morgen ons ontbijt gebruikten, riep sinjeur Waszink plotseling verschrikt:

„Mannen, wat zijn dat?”

We zagen ons bootje plotseling omringd door een menigte reusachtige visschen.

„Dat noemen wij, zeelui, botskoppen,” antwoordde Naurelius bezorgd.

Nu herkende ik de visschen ook. Het waren een soort kleine walvisschen, die in groote troepen in den Atlantischen oceaan worden aangetroffen.

„Die beesten hebben meer schik dan wij,” zei Naurelius, die bezorgd bleef kijken. „'t Is er mee als met een troep tierende schooljongens, die bij hun stoeien langs de straat een klein kind omver loopen. Ze bedoelen 't zoo kwaad niet, maar intusschen ligt het arme wurm met een buil aan 't hoofd op de straatkeien.”

De dieren hadden werkelijk veel schik. Ze speelden en dartelden, ze sprongen en plonsten in 't water, dat in duizenden flonkerende droppels schuim opspatte. Soms schoot er een onder onze sloep door en kwam een vijftig meter verder weer boven, dan weer sprong een der monsters bijna geheel uit het water omhoog en konden we 't zonlicht op zijn vette huid zien glinsteren. Met verbazende kracht sloegen ze af en toe hun geweldigen staart op 't water,

dat het ver in 't rond klomk. Een zoo'n slag tegen onze sloep.... en we waren er geweest. Twee uren lang verkeerden we alzo in doodsgevaar en we wachtten ons wel, de dieren boos te maken. Bij ongeluk kreeg een der beesten een klap met den riem van den man, die aan 't roer zat.

Het nam een reusachtigen sprong.... we hoorden een plons.... op 'tzelfde oogenblik was geheel de woelige schaar spoorloos verdwenen.

De zee begon onstuimig te worden.

Een schoon, doch angstig gezicht voor ons, die slechts door een paar duim hout van den afgrond gescheiden waren. Gansche waterbergen rolden op ons bootje aan, hieven het als een veertje omhoog of plompten het neer in de golfdalen, waarbij we heel wat water binnenkregen. We moesten zeil minderen en het water uithoozen. Daartoe gebruikten we de teerputs, die we gelukkig meegenomen hadden. Ondanks ons ijverig werken kregen we meer binnen dan we uitwierpen en nog woeliger werd het water. We waren genooddaakt, recht op den stroom aan te houden, wilden we niet geheel bedolven worden: met ieder oogenblik werd het gevaar dreigender.

Tenslotte kwam Joen op 't goede denkbeeld een lap geteerd zeildoek voor over de sloep te binden. Dat hielp uitstekend en toen tegen den avond de wind bedaarde, waren we ook dit gevaar weer te boven gekomen en konden we God uit den grond van ons hart danken voor Zijn bewarende hand.

Dien nacht konden we niet slapen van dorst. We waren bij dag en nacht in gevaar, moesten alle ontberingen lijden en de hoop, land te bereiken, werd nog niet vervuld, ja er waren geen teekenen te bekennen, die op de nadering van 't zoo vurig begeerde land wezen.

Op den vijfden dag viel er eindelijk heel wat regen. „Men moet roeien met de riemen, die men heeft,” zegt de zeeman en wij hadden zoo gedaan in letterlijken zin; nu

gij zoo ontevreden zijt, mannen! Met aller instemming besloten we, naar Brazilië te varen; we deelden allen 'tzelfde lot; de Heere, die ons tot dit oogenblik bewaarde, brengt ons morgen misschien aan de veilige kust. Maak 't den stuurman niet zwaarder, dan hij 't al heeft, wat ik u bidden mag.”

„Stuurman!” riep Jaap Holst toen, „sinjeur Waszink heeft gelijk en gij hebt ook gelijk. We zullen niet meer ontevreden zijn, maar geduldig wachten tot God ons redding schenkt!”

„Zoo denk ik er ook over, Jaap!” riep Joen. „En als de stuurman 't goedvindt, wou ik nu wel graag gaan eten, want ik heb bepaald trek.” 't Was bepaald even pijnlijk, toen hij schertsend over „trek hebben” sprak terwijl de honger ons verteerde, maar zijn doel, de onaangename twist te doen eindigen, was bereikt.

„Ja,” zei ik, „eet maar, mannen! Wat mij betreft, ik kan nog wel een poos zonder voedsel, ik zou 't ook niet door de keel kunnen krijgen.”

Maar daar wilden de goede kerels niet van weten. „Zoo pas hebben we tegen u gemopperd, nu zouden we uw hapje nog inpikken? Daar komt niets van in. Ook 't laatste brokje deelen we eerlijk met elkaar.”

„Goed zoo!” zei ik. „God geve, dat we dit altijd zullen doen, zoolang we bij elkander zijn.”

Meteen slikte ik mijn dobbelsteen spek als een pil naar binnen.

Jaap Holst ging nu aan 't roer en ik nam de plaats van Molander op den voorsteven in. De anderen strekten zich op den bodem der sloep uit en trachtten in den slaaphun ellende te vergeten. De zon ging onder, maar ik had geen oog voor dat wonderschoone schouwspel van den huppelenden vuurbol boven de deinende wateren noch voor de schoone kleurenmengeling van zee en wolken. Ik tuurde naar voren, naar links en naar rechts. We moesten nu

deden we het ook in figuurlijken zin, want we vingen den regen op in een ouden schoen, in een zuidwester en in een komkommervaatje. Maar pas was onze ergste dorst gelescht of de vale honger kwam ons te grimmiger aangrijzen: ons voedsel raakte op.

Daar kwam levend vleesch aanzwemmen: een troepje dolfijnen, aangelokt door de rood baaien lap, dartelde langs ons boord en we konden ze met de hand grijpen; grijpen ja, maar vasthouden niet. Ze waren zoo glad als een aal en een harpoen hadden we, helaas! niet bij ons.

Op den zevenden dag zagen we eindelijk een groote menigte vogels. Ik was zeer verheugd, want dit was voor mij 't bewijs, dat 't land niet meer ver was.

De achtste dag brak aan. Helaas! nog niets dan lucht en water, waarheen we de oogen ook wendden en.... ons karig rantsoen was reeds tot op de helft verminderd.

Dien dag brak de ontevredenheid los.

Molander, wiens beurt het was, op de voorplecht de wacht te betrekken, weigerde te gaan.

„Het geeft toch alles niets,” zei hij, „we zien nooit dat land, waarvan gij spreekt. We zouden misschien nog een week moeten varen, voor we 't kunnen bereiken en dan zijn we allen dood!”

„We hadden naar de rots terug moeten keeren! Daar was tenminste nog voedsel en de kans, dat we door een voorbij-zeilend schip werden opgenomen!” mopperde Oosterhaus.

„Wel,” zei ik, „als we vandaag geen land zien, dan toch morgen zeker.”

„Ja, dat zegt ge altijd, maar 't gebeurt toch niet,” gromde Molander.

„En ge weet evengoed als ik, Oosterhaus, dat het niet mogelijk was, de rots weer te bereiken. Als het gekund had, zou ik de eerste zijn geweest, dat met alle kracht te beproeven.... ik liet mijn Hendrik daar achter.”

„Ik kan niet begrijpen,” zei de heer Waszink toen, „dat

toch gauw het land bereiken! Aan den stand der sterren kon ik gemakkelijk zien, dat we niet ver uit den koers waren geraakt....

De zon was onder, de nacht viel snel in.

Zag ik daar geen kustlijn? Och, mocht het licht nog even terugkeeren! Een paar seconden zouden voldoende zijn, mij zekerheid te verschaffen. Maar het licht kwam niet terug — de duisternis werd dikker en hoe ik ook....

„Stuurman! ge ziet land??” riep Jaap plotseling, die opmerkzaam was geworden. En wat een blijde verwachting lag er in dien roep.

Helaas! ik moest den braven borst teleurstellen. Ik riep nu Molander, die gewillig mijn plaats innam. 't Volgende oogenblik lag ik onder 't slaaplaken en probeerde een poosje te dutten. Maar 't golvengeklots, dat ik nu toch al dagen gewoon was, vlak aan mijn oor te vernemen, hield mij thans wakker. Uit mijn geprangde hart rees een vurige smeekbede tot God, dat deze onze laatste lijdensnacht mocht zijn. En.... verbeelde ik 't me, of was 't werkelijk zoo, dat de golfslag kalmer werd, alsof we onder de kust voeren?

Zou mijn gebed nu verhoord worden? Ik kon de onzekerheid niet langer verdragen, ik stond op. 't Zal ongeveer middernacht geweest zijn.

„Niets te zien, stuur!” rapporteerde Molander; „'t is Egyptisch donker en voor aanvaring hebben we hier ook al niet bang te zijn.”

„Toch is 't zaak, goed uit te kijken,” zei ik. „Wil ik je wacht overnemen?”

„Zooveel goedheid heb ik niet aan je verdiend, stuur! Ik was vanavond wel erg onhebbelijk, vergeef 't me!”

Zijn ruwe knuist zocht in den donker de mijne.

„'t Is vergeven en vergeten ook, kom, ga maar gauw onder zeil, ik kan toch niet slapen, de dorst kweelt me zoo vreeselijk en 't helpt geen zier, dat ik een beenen knoop in den mond neem.”

De eerste dagen hadden we namelijk eenige verlichting van ons lijden gekregen door een knoop, een stukje lood of een spijker in den mond te nemen en onze kleeren met zeewater nat te maken. Doch op den duur faalden deze middelen.

Ik waschte me nu met zeewater en betrok mijn eenzamen post, terwijl Jaap Holst door Naurelius werd afgelost.

„Heb je geslapen?” vroeg ik hem.

„Een enkel knipoogje, stuur! En u?”

„Ik niet, ik word te zeer door hoop en vrees geslingerd.”

We zwegen beiden. Naurelius was niet spraakzaam en ik had een gevoel, of 't land zoo nabij was, dat we 't zouden zien, indien slechts even een lichtstraal over 't water viel. Een vreemde, vischachtige lucht kwam naar me toe-waaien.... wat kon dat zijn?

Intusschen verliepen de uren en voeren we gestadig voort te midden der zwartste duisternis.

Eindelijk, eindelijk kleurde de oostelijke hemel zich met een zacht-rooden tint en.... Godlof! daar vóór me, vlak voor den boeg, daar lag 't land, dat we zochten, daar lag Brazilië!

Neen, geen twijfel meer, geen gezichtsbedrog! En ik gilte het uit: „Jongens! komt allen overeind! daar is land!.... recht voor ons uit!”

Zij die de zee bevaren

5

„Leven hier leeuwen en tijgers en beren?” vroeg hij.

„Ja,” zei ik, „hier leven puma's, dat zijn een soort leeuwen, en jaguars, een soort panter, maar overdag zullen we wel geen last van ze hebben. Slangen zijn er echter vele en zeer vergiftige ook, daarvoor moeten we steeds op onze hoede zijn.”

We bereikten het bosch en waren nog maar een klein eindje hierin doorgedrongen, toen we een hut zagen. Daar zouden wel menschen zijn! Helaas! de hut was onbewoond en naar alle waarschijnlijkheid reeds geruimen tijd.

Verder trokken we. Daar stroomde een rivier, doch het water was niet drinkbaar. De oevers waren dicht begroeid, het water drabbig.

We besloten langs den boschrand voort te gaan en niet dieper in 't woud door te dringen. Een hoog duin stuitte ons.

„Laten we naar de sloep terugkeeren en langs de kust verder roeien, tot we menschen vinden,” ried Naurelius.

Maar de anderen wilden dat in geen geval. Dus moesten we het duin beklimmen en dat was, zwak en vermoeid als we waren, bijna onmogelijk. Na een half uur worstelen waren we eindelijk op den top en meteen wisten we, dat we gered waren: ginds graasde een kudde schapen.

„Hier zijn schapen, hier zijn menschen ook,” riep ik.

Bij tweeën gingen we nu op onderzoek uit, dezen langs den rand van 't bosch, anderen 't bosch in. Oosterhaus en Knip drongen door 't dichte struikgewas; de doornen schramden hun de huid, met hun messen moesten ze zich vaak een doortocht banen, maar plotseling lag daar een grasrijke vlakte voor hen. Daar groeiden slechts hier en daar kleine boomen en.... daar liepen koeien te grazen.... daar liep een meisje!

Ze had een stroohoed op 't hoofd en daarop droeg ze een mandje!

De mannen slaakten een luiden vreugdekreet en wij haastten ons op dit afgesproken sein naar hen toe te komen.

ZWERFTOCHTEN.

Mijn makkers vlogen overeind.

Ja, daar lag eindelijk het zoo vurig afgebeden land. Wij konden de tranen niet weerhouden, we schreiden van blijdschap.

Land! ons lijden was ten einde, God zij geloofd in eeuwigheid!

Daar lagen de gele duinen, als aan 't verre Noord-zee-strand langs Hollands kust. Voor de duinen het vlakke strand, hier en daar door een steenrif doorsneden, waar de branding witte schuimkoppen maakte.

Achter de duinen verhieven zich, op niet grooten afstand, bosschen en hooge bergen. Een poosje voeren we nog evenwijdig de kust — o troost voor onze moede oogen, die weelde van wuivende bosschen!

We vonden een bocht, een soort inham, waar 't water zeer rustig was. Daarheen stuurden we de sloep, we naderden, de kiel schuurde over den zandigen bodem, Godlof! we betraden behouden den bodem van Brazilië.

Het was de 9e Juni, 's morgens 8 uur ongeveer. Ons eerste werk was neder te knielen en God te danken voor ons wonderbaar behoud. Wij baden ook om verder 's Heeren gunst te mogen ervaren en dat Hij ons in de gelegenheid stellen mocht, de achtergeblevenen van de Rots te verlossen. Toen trokken we de sloep zoo hoog mogelijk tegen het strand op en sloegen samen den weg landwaarts in. Plotseling boog Naurelius zich voorover.

„Stuurman!” riep hij, „hier hebben dieren geloopt, daar zijn sporen.”

In het mulle zand zagen we werkelijk de sporen van enkele dieren, maar we kenden die sporen niet. Ze waren misschien wel van wilde dieren afkomstig.

Flug ging dit niet. De overal uitstekende boomstompen wonden onze voeten en onze krachten waren op!

Ondertusschen was het kind — ze kon misschien zestien jaar zijn — besluiteloos blijven staan, toen ze 't geroep hoorde en de vreemde mannen op zich toe zag loopen. Ze was op 't punt, te vluchten, maar door woorden en gebaren wisten we haar te bewegen, op ons te wachten. Och, ze had van ons werkelijk niets te vrezen, we stonden als smeekeelingen voor haar.

We wezen op onze lippen en stamelden: „Water! water!” Wat was „water” in 't Portugeesch?

„Undao!” zei Joen plotseling en ja, nu herinnerde ook Molander zich een paar woorden der Braziliaansche taal.

„Nao tenha medo!” riep hij. „Heb geen vrees!”

Gelukkig! het kind begreep ons, naar 't scheen. Ze knikte levendig met 't hoofd en wenkte ons haar te volgen. Jaap Holst nam haar mandje om dat voor 't meisje te dragen en onze gids bracht ons langs 'tzelde pad, waarlangs zij gekomen was, dieper 't land in.

Met snellen, veerkrachtigen stap liep ze, wij, met onze vermoeide zeemansbeenen, hadden werk haar te volgen.

Na een paar minuten zagen we een paar houten huizen, met rietblad gedekt. Deze waren gelukkig niet onbewoond! Een viertal mannen en een vrouw stonden voor de huizen: ze schenen door onze komst zeer verrast.

Het meisje zei iets tegen den oudsten man, haar vader blijkbaar. Deze knikte met 't hoofd en kwam met uitgestoken hand op ons toe. Wat hij zei, konden we niet verstaan, maar misschien konden we ons in 't Fransch of Engelsch verstaanbaar maken. „Nous avons fait naufrage” zei meneer Waszink, „nous avons fait un grand voyage dans un petit bateau.”¹⁾

„Zeg u maar, dat we zoo'n dorst hebben, sinjeur!” zei ik.

¹⁾ Wij hebben schipbreuk geleden, wij hebben een groote reis gemaakt in een klein schutje.

„Soif, grand soif, monsieur!” (Dorst, erge dorst, meneer!) De man verstond blijkbaar geen Fransch.

„We are thirsty — very thirsty and hungry!” riep ik en wees op mijn lippen. (Wij hebben grooten dorst en honger.) De gebaren, die scheen de man te begrijpen, de woorden niet. Hijzelf begon nu weer te praten, maar we schudden van „neen” en wezen naar onze lippen.

Op dat oogenblik kwam het meisje met een pot heerlijk frisch water en reikte mij den drinknap, — de halve bast van een kokosnoot, waardoor men een stokje had gestoken.

Nooit dronk ik heerlijker water. Mijn makkers en Sinjeur Waszink keken verlangend toe — ik reikte hun den drinknap en ieder dronk. . . . verlangde alweer nog eens een beurt te krijgen. Weer ging de nap rond en weer dronken we het kostelijk nat, nog eens en nog eens, wel vijfmaal achtereen.

zoo blij is met het dure prul als wij met onzen stroohoed.”

„Nou,” lachte ik, „die juffer heeft dan ook nog maar een Parijsch hoedje, dat misschien niet eens uit Parijs komt, wij daarentegen hebben een echten Braziliaanschen. Maar nu u van Den Haag praat, sinjeur, . . . ik wou, dat we er al waren. . . .”

. . . . „Ik bestelde dadelijk een biefstukje met aardappels in de een of andere volkskaarkeuken,” riep Oosterhaus.

. . . . „Niet noodig, daarvoor naar 't Haagje te gaan,” zei Jaap Holst, opspringende. „Als ik me niet vergis, komt daar al de biefstuk met aardappelen.”

Zoo was het.

Onze gastvrouw spreidde een paar huiden en een stukje tafellaken op den grond, waarop een dampende schotel vleesch met aardappelen werd gezet. 't Was tenminste een aardvrucht, die veel op den aardappel geleeke en zeer lekker smaakte. Onze gastvrouw noemde het verrien. We lieten ons niet tweemaal noodigen, flink toe te tasten en spoedig was er van 't avondmaal niet veel over. Met een dankbaar hart legden we ons een uurtje later ter ruste en sliepen weldra in.

In geen veertien dagen hadden we zoo heerlijk, zoo rustig en veilig kunnen slapen.

Veel te gauw naar onzen zin werden we door onzen gastheer gewekt; toch waren we heerlijk verkwikt en toen we buiten de hut kwamen, ademden we met welbehagen de frissche, geurige morgenlucht in. De zon was pas op en reeds hoorden we in 't bosch het heel niet liefelijk gekrijsch van een troep papegaaien.

Onze gastheer beduidde ons, dat we moesten vertrekken. We gingen ons vroolijk wasschen. Welk een genot!

De vroolijke stemming had vooral Jaap Holst te pakken. Schertsend greep hij naar een bruid leerden zakje, dat Oosterhaus aan een koordje om den hals op de borst droeg. „Hier is er een, die verborgen schatten bij zich draagt,”

De vreemdelingen stonden ons medelijdend aan te staren — in de oogen der vrouw stonden tranen. Ze begreep zeker, dat wij veel geleden hadden.

De man spande nu een hangmat en wees op mij: „Piloot!” zei hij. Ik liet me gezeggen en rustte heerlijk. Daar kwam de vrouw met een mand meloenen. De man sneed er terstond een paar aan groote schijven en reikte ons ieder zoo'n schijf toe. Nooit had ik zulke heerlijke vruchten geproefd. Ook mijn makkers smulden er van en werden heelemaal verkwikt. Met graagte aten we nog een paar stukken. Ik oordeelde dat we nu wel zooveel uitgerust waren, dat we onze weinige bezittingen uit de sloep konden halen. We rezen met een zucht overeind en begaven ons op weg. Onze nieuwe vrienden gingen met ons mee, uitgezonderd een, die, naar ons later bleek, een slaaf was.

Bij de boot gekomen, vroeg de man ons iets, wat we alweer niet verstonden. Ik trachtte hun duidelijk te maken, wat er met ons gebeurd was en ik geloof, dat ze 't begrepen, want ze praatten onder elkaar met drukke gebaren en sloegen de handen van verbazing in elkaar terwijl ze naar de boot wezen.

We haalden de sloep zoo hoog mogelijk op 't strand en beladen met alles wat gedragen kon worden, keerden we een uur later naar de woning van onzen gastheer terug. Aan de vrouw gaven we de lakens ten geschenke, aan den man het vaatje jenever. Dezen drank had hij nog nooit geproefd en hij was er kinderlijk blij mee. Wij ontvingen van hem ieder een stroohoed, die ons zeer welkom was. Toen gaven we den man nog onze halsdoeken. Naurelius en Oosterhaus namen hun zilveren ringetjes uit de ooren en boden die de moeder en de dochter aan. Eerst wilden de goede menschen dat alles niet aannemen, doch wij hielden aan, dat zij ze nemen zouden.

„Stuurman!” zei sinjeur Waszink, „ik denk dat menige juffer in Den Haag, die een echt Parijsch hoedje koopt, niet

riep hij. Op 'tzelfde oogenblik brak het koordje en Holst had het zakje in de hand. Hij maakte een beweging om het open te maken.

Maar met toornige haast, alsof hem werkelijk een schat werd ontroofd, schoot de matroos op Holst af.

„Zul je opgeven, mijn amulet! Jaap! Geef terstond op!”

En Jaap, op zoo'n plotselinge uitbarsting van woede niet verdacht, liet het zakje vallen.

Er rolden eenige bruine zaadkorrels uit, die Oosterhaus ijverig begon op te rapen.

„Goudkorrels?” riep Jaap spottend en deed, of hij mee wilde grabbelen.

„Blijf er af met je linksche poot!” snauwde Oosterhaus.

Jaap Holst was werkelijk linksch en dat was heusch geen schande. Toch kon hij moeilijk verdragen, dat hierop gezinspeeld werd. En van Oosterhaus kon hij 't wel allerminst verdragen. Hij was op 't punt, hem aan te vliegen, toen ik tuschenbeide kwam.

„Hé, jij Holst! zou je met die grappen niet wachten tot je afgemonsterd bent? En jij, Oosterhaus, maak zooveel drukte niet om een paar beschimmelde zaadkorrels, waar we toch geen brood van kunnen bakken!”

De anderen lachten en daar onze gastheer op 'tzelfde oogenblik verscheen, was de twist spoedig uit.

Toch bleef de verhouding tuschen de beide matrozen dagenlang gespannen, want Oosterhaus was haatdragend en Jaap Holst was een geboren vechtersbaas.

„Een paard voor den piloot!” zei onze gastheer.

Dat was een uitkomst voor me, want ik had werkelijk niet kunnen loopen.

Te paard dus en voorwaarts! Voorop onze gastheer, nu onze gids, die het paard bij den teugel leidde. Ik behoefde niet bang te zijn, dat het op hol zou slaan en mocht ik er afglijden, dan liepen daar achter me mijn zeven makkers om me op te rapen. Ik gleed werkelijk van mijn ros, toen

een neervallende tak het even deed schrikken en het op zij sprong, doch mijn makkers hielpen me weer op den paardenrug en zonder verder ongeval bereikten we het oord onzer bestemming.

Het plaatsje telde slechts dertien hutten, maar droeg een langen naam: Fernambucquina. Een eerwaardige grijsaard, Da Cunha geheten, verwelkomde ons. Ook met hem konden we slechts enkele woorden wisselen.

Zoo goed mogelijk trachtte hij ons duidelijk te maken, dat we ons onder Christenen bevonden en geholpen zouden worden. Ook de andere dorpelingen waren vriendelijk. Al deze lieden waren Roomsche, maar ze betoonde ons, in de drie dagen, die we daar verbleefden, veel hartelijkheid, die in niets verminderde, toen het bleek, dat wij Protestant waren.

Bij onze komst in 't dorp zetten ze ons melk en verriën voor, een smakelijke en voedzame kost, die onze uitgevaste magen zeer welkom was.

Voor den heer Waszink en mij spanden ze een hangmat, voor de anderen spreidden ze matten op den grond en 't duurde niet lang of de vermoeidheid en de warmte deden ons insluimeren. Jaap Holst werd 't eerst wakker.

„Zie je dat schaap, Kaspar?“ riep hij Oosterhaus toe en toen deze plots wakker werd en eenigszins verwonderd rondkeek, zei hij verontwaardigd: „Moet jij slapen bij lichten dag, Kaspar? Je hebt toch de wacht.... bij je goudkorrels!“

Oosterhaus tastte verschrikt naar 't leeren zakje op zijn borst.

„Och jij zotskap!“ nijdigde hij, toen de anderen lachten. „Zie je dat schaap?“ riep Jaap weer — „ik geloof stellig, dat zijn laatste uurtje heeft geslagen.“

Werkelijk slachtten een paar dorpelingen een klein schaap en wij kregen de helft ten geschenke.

Of dat malsche boutje smaakte! We bewaarden nog een goed stuk vleesch voor den volgende dag.

's Avonds ging men de vischnetten nakijken en wij kregen weer een deel van de gevangen visch.

Na nog een poos in de heerlijke avondlucht te hebben gewandeld en na God te hebben gedankt voor Zijn trouwe Vaderzorg gingen we gerust slapen.

Den volgende avond hadden we een minder prettige ontmoeting. We zaten voor de deur eener hut en trachtten den ouden Da Cunha iets van onze lotgevallen te vertellen. Plotseling bemerkten we vlak bij ons een groote slang. Het ondiep hief den kop op en keek ons met glinsterende oogen aan, alsof het een prooi zocht. We zaten roerloos van schrik, niemand onzer had een wapen. Gelukkig verloor de oude Da Cunha zijn tegenwoordigheid van geest niet; hij greep een stok en bracht de slang een zoo geweldigen slag op den kop toe, dat ze bijna terstond dood was. 't Monster was ruim vier meter lang.

Neen, dan hadden we meer schik, toen er een reuzevisch werd gevangen. Zonder onze

hulp had men den zalm niet op het land gekregen.

Wat leefden de menschen hier toch broederlijk met elkaar! Ieder gezin kreeg een deel van den visch en ook wij werden mild bedacht.

Den 13en Juni verlieten we deze gulhartige lieden.

Ieder onzer kreeg een geldstuk en volop levensmiddelen voor de reis ten geschenke en de oude Da Cunha schudde ons allen hartelijk de hand.

Gewapend met een stevigen doornstok liepen we met flinken stap achter onzen gids, die ons naar Acaraco zou brengen, waar we een schip zouden vinden, dat naar Maranhou voer. En te Maranhou woonde een Nederlandsche consul!

Hoezeel we zouden een landgenoot ontmoeten!

Maar zoover was 't nog niet.

Eerst bracht de gids ons naar de strandbewoners terug, die ons het eerst geherbergd hadden.

Daar was zeker visite, want er waren veel menschen, die door onzen gastheer op jenever onthaald werden. Hij bood ons ook een glas aan, maar we weigerden.... we dronken liever het frissche water uit den put.

Samen trokken we nu naar 't strand, waar onze sloep nog lag.

„Ze zullen ons toch niet met de sloep de zee in sturen?“ zei Molander, wien het heel goed scheen te bevallen in Brazilië en die zich nog 't best van allen kon verstaanbaar maken.

Neen, ze paktten de sloep op en zeilden ze naar de rivier. Dat was een heel karwei, maar vele handen maken licht werk en Knip zei: „De sloep heeft ons zoo lang gedragen, laten wij nu haar eens dragen.“

Wij hielpen dus om 't hardst mee.

't Volgende oogenblik droeg de sloep weer al haar dragers en we voeren de rivier op, staken die op een zeker punt over en zagen nu een pad, dat door 't dichte bosch liep. Hier moesten we uitstappen; onze vrienden namen afscheid,

roerden met de sloep weg en wij volgden onzen gids in 't Braziliaansche oerwoud.

Het was hier doodstil. Die stilte benauwde ons en zelfs de vroolijke Jaap verloor hier zijn vroolijkheid en opgewektheid. Ofschoon geen zonnestraal door het dichte bladerdak boven onze hoofden kon dringen en er een schemerdonker heerschte, hadden we veel last van de hitte. En daar kwam nog bij, dat de weg niet zoo mooi was als de Hollandsche grintwegen. Soms moesten we door een poel waden, dan weer om een boomstam heenloopen, die dwars over 't pad lag of met onze messen de lianen wegsnijden, die het voortgaan beletten.

Tegen den avond bereikten we doordmoe het zeestrand. De zee konden we echter niet zien vanwege de hooge zandduinen. Hier rustten we een half uur; toen gaf de gids te kennen, dat we verder moesten en met grooten tegenzin stonden we op en hervatten den tocht. De zon was ondergegaan, maar de maan wierp haar helder schijnsel op ons pad.

„Houdt den moed er in, mannen!“ zei de heer Waszink, die een uitstekend wandelaar was, „straks kunnen we te Acaraco flink uitrusten.“

„Ja, ja, sinjeur!“ gromde Naurelius, „je bent een landrot en 't loopen wel gewend, maar ik zit liever op de roeibank van een sloep.“

„Je glijdt in dat mulle zand even hard achteruit als je vooruit komt,“ mopperde Joen en hij had gelijk, 't loopen was zeer bezwaarlijk.

Plotseling klom er een akelig gehuil door 't bosch.

„'t Is maar een tijger!“ zei de gids, die bedaard voortliep.

„Nou,“ meende Joen, „een tijger! maar een tijger! Hij praat er over of 't een verdoofd poesje is. Ik hoop niet, dat we maar een tijger van heel dichtbij te zien krijgen.“

Even daarna meenden we honden te hooren blaffen of keffen.

„Zeg, Naurelius!“ riep Jaap, „vraag den gids eens of dat geluid van schoothondjes of van bulldoggen komt.“

„Dat zijn vossen!” zei Naurelius, die den gids vrij goed begreep.

We kregen echter noch den tijger, noch de vossen te zien en we verlangden er ook niet naar.

Al pratende waren we weer in 't bosch gekomen en nu haperde 't gesprek. Voor ons, zeelui, had het bosch iets beangstigends.

Spookachtig viel 't licht der maan op ons pad, het speelde door de takken der niet hooge boomen en deed grillige schaduwen vallen op de gladde stammen.

Spoedig werd 't bosch dichter.

Hijgend van vermoeidheid strompelden we voort, doch toen de maan om drie uur onderging, was 't ons onmogelijk nog een voet te verzetten.

Aan den voet van een hoogen boom lieten we ons vallen en sliepen bijna terstond in. Onze gids scheen niet bevreesd te zijn voor wilde dieren en wij waren te vermoeid om nog aan iets te denken.

Op aller-onaangenaamste wijze werden we gewekt. Niet door de klauwen van den tijger of door de tanden van andere roofdieren, doch door de kilte van den nacht. Ternauwernood konden we ons bewegen, stram van leden, verstijfd door kou en moeheid kwamen we met moeite overeind.

Boven ons, in de takken der boomen, krijschten reeds een paar vogels, de zon ging op en onze lijdenstocht begon weer.

Spoedig bereikten we een beek, waar we ons konden wasschen. Daar gebruikten we ons ontbijt en rustten we weer een uur.

Onze gids, aan die zware tochten door 't bosch gewoon, scheen onvermoeid, wij waren daarentegen doodop. Zelfs voor den heer Waszink was deze marsch al te kras, doch 't baatte niet, we moesten voort. Werktuiglijk verzetten we onze beenen we letten nergens op. Een kleine tijger

de heer Waszink, „maar ze zijn toch Christenen en ze hebben ons stellig behandeld als barmhartige Samaritanen.” „Ja,” zei ik, „'t ware te wenschen, dat Christenen elkaar altijd zoo liefderijk bejegenden.”

„We verstaan toch niets van wat er gesproken of gezongen wordt, we doen niet mee aan beëldendienst, we biechten niet, we zijn alleen in de kerk en danken en loven God en den Heere Jezus, evenals zij. Willen die menschen ook nog tot Maria en de heiligen bidden, dat is hun zaak; ons dankgebed kan er evengoed zijn als thuis.”

„'t Is goed,” zeiden de mannen en we gingen naar 't kerkje, dat er, voor een roomsche kerk althans, zeer eenvoudig uitzag.

We maakten geen kruisteeken toen we binnentraden, wat de dorpelingen zeker oneerbiedig vonden, doch niemand keek er ons boos om aan. Overigens woonden we den dienst stil en eerbiedig bij, baden zacht voor ons heen en overdachten Gods groote daden, aan ons bewezen.

„Heel wat eenvoudiger kerk dan de roomsche kerken bij ons,” zei ik onder 't naar huis gaan, „maar de dienst is gelijk, dunkt me.”

„Men schijnt hier verdraagzamer te zijn op 't stuk van godsdienst dan in Europa,” meende de heer Waszink.

„Ja,” zei Knip, „maar de verdraagzamen waren wij, die naar een roomsche kerk gingen. Dat zouden we thuis niet licht doen, tenzij dan uit nieuwsgierigheid.”

„Thuis is 't ook niet noodig, daar hebben we gelukkig onze eigen kerken,” merkte ik op. „Toch kunnen we van deze roomsche Christenen nog wel wat leeren, vooral op 't gebied der liefde. God lief te hebben bovenal en onze naasten als onszelf is 't groote gebod, heb ik nog op de catechisatie geleerd.”

„Heb je dat vischnet in de kerk zien hangen, Jaap?” vroeg Joen.

„Ik heb 't niet opgemerkt,” zei Jaap afgetrokken.

sloop op korten afstand door 't kreupelhout, een troepje vossen koesterde zich in den zonneschijn we keken er nauwelijks naar.

In den namiddag bereikten we Acaraco eindelijk. 't Was een tamelijk armoedig dorp, dat zeventig huizen en een kerk telde. In een soort herberg vonden we onderdak. Men liet 't ons aan niets ontbreken, allermint aan belangstelling; 't halve dorp liep uit om de vreemde schipbreukelingen te zien.

We vonden dat wel erg hartelijk, doch ook erg lastig en waren blij, toen de nacht de nieuwsgierigen deed aftrekken.

X.

ROOMSCHE CHRISTENEN.

Geheel verkwaamden we den volgenden morgen wakker. 't Was Zondag.

„Hoor! de klok luidt,” riep Joen opeens.

„Nou,” zei Molander, „dat heet in goed Hollandsch klingen, maar geen luiden.”

„'t Is ook Zondag, er wordt zeker kerk gehouden,” riep Holst.

„Ik wou, dat ik naar de kerk kon gaan!” zei een ander.

„Vroeger ging ik vaak met tegenzin en was ik blij, als ik een voorwendsel kon vinden om thuis te blijven; nu zou ik ook graag gaan,” bekende Knip.

„Ik denk, dat we allen graag den Heere in zijn Huis en te midden van zijn gemeente zouden willen danken,” zei ik. „Laten we dan hier ter kerke gaan,” stelde de heer Waszink voor.

„Hier? naar een roomsche kerk? dat” riep Joen.

„Deze menschen zijn roomsch, dat is waar,” antwoordde

„Zag je dan ook die scheepjes niet hangen, kleine dingen, maar keurig gesneden?”

„Neen, 'k heb ze niet gezien.”

„Jaap is met z'n hart thuis geweest, denk ik,” zei Naurelius.

En zoo was het, al zei Jaap niet „ja”.

„'k Denk, dat we bezoek krijgen!” riep Knip.

De burgemeester en de pastoor traden binnen.

Gelukkig sprak de laatste een weinig Fransch, zoodat sinjeur Waszink hem onze lotgevallen kon vertellen. De goede man was diep bewogen en deelde op zijn beurt den burgemeester mee, wat hij vernomen had. Hij liet sinjeur Waszink 's middags een volledig stel kleeren brengen, dat echter onder ons allen verdeeld werd. Ook andere dorpelingen schonken ons af en toe een kleedingstuk. Meteen vernamen we echter, dat we eerst over drie weken zouden kunnen vertrekken, 't schip was juist den vorigen dag uitgezeild.

„En wanneer komt het terug?” vroeg ik den heer Waszink.

„Eerst over drie weken!” zuchtte hij.

„Zoo lang kunnen wij niet wachten en onze makkers op de rots stellig niet. Ik durf er niet aan denken, wat die ongelukkigen te lijden zullen hebben,” klaagde ik.

„'t Is een geluk, stuurman, dat ze overvloed van levensmiddelen hebben,” troostte Jaap Holst me, „en er is misschien, neen, er is stellig nu wel regen gevallen.”

„We kunnen niets doen dan lijdzaam wachten en hen aan Gods zorg overlaten. Hij, die ons redde, zal ook onzen makkers wel genadig zijn,” zei de heer Waszink.

„En terwijl wij hier doelloos rondloopen, zien zij elken dag uit, of we hen eindelijk komen halen,” mopperde Naurelius, „en wij vervelen ons hier gruwelijk.”

„Alsof die verveling 't ergste was,” zei ik.

Nu, we vervelden ons heelemaal niet. Er werd een groot huis gebouwd, waarbij Joen goede diensten bewees. Ook de hulp van de anderen was zeer welkom. Dan werd er

elken dag geslacht en daar waren we ook altijd als de kippen bij. We ontvingen steeds een stuk vleesch tot belooning. Als we 's avonds voor de deur onzer woning zaten, kwamen de dorpingen ons hun liederen voorzingen. Daarbij begeleidden ze hun zang op de gitaar, die ze zeer vaardig bespeelden. We zongen hun dan vaak 't Wilhelmus voor of een psalm of onze vroolijke matrozenliedjes.

Den 22sten Juni werd ons aangezegd, dat we den volgende dag naar Sobral moesten vertrekken. Er was een bevelschrift van den president in die plaats gekomen. De tocht zou drie dagen duren en ik moet eerlijk bekennen, dat mijn trek in zoo'n voetreis niet groot was, vooral doordat wij allen last hadden van zwelling aan de voeten.

Doch wij moesten gehoorzamen.

De pastoor was zoo vriendelijk een paard voor mij be-

Zij die de zee bevaren

6

Ook op onze verdere reis ondervonden we van de verspreid wonende boeren veel vriendelijkheid. Bij een van hen vierden we het oogstfeest mee, dat bijkans den ganschen nacht duurde.

De weg was ook niet zoo vermoeiend als we hadden gevreesd; een paar keer ontmoetten we een kar, met vijf a zes jukossen bespannen, evenals in Transvaal.

Op den 26en Juni kwamen we 's morgens bij de stad Sobral aan. We rustten eerst bij een boer uit, alvorens de stad in te gaan.

Ik stelde voor, de paarden daar te laten en onze gehavende plunje zooveel we konden in orde te maken voor we ons bij den commissaris vertoonden.

„Ik heb tenminste geen rok met hoogen hoed,” schertste Oosterhaus.

„Och,” spotte Jaap Holst, „dat is niets erg. Je hebt je amulet en die waarborgt een goede ontvangst.”

„Pas maar op, jij linksche poot, dat hij jou niet de deur wijst,” nijdigde Oosterhaus.

„Allo, mannen!” zei ik, „we moeten geen hooge heeren laten wachten.”

Oosterhaus bromde nog wat, Jaap balde z'n vuisten, alsof hij hem graag een paar porren in z'n ribben had gegeven, maar ik wist gelukkig een kloppartij te voorkomen.

We moesten bij den heer commissaris een brief afgeven en terwijl we daar waren kwam er bericht, dat de President ons verwachtte.

„Dat is weer een hooge oome,” vermoedde Knip.

„Een hooger oome,” zei Naurelius zacht. „Jij had je wel mogen kappen en wasschen, Knip, want je ziet er uit als een Papoea.”

„En jij als een jongeuffrouw van vijftig jaar,” fluisterde Knip hem nog in de deur van het presidents-gebouw gauw toe.

Er waren een aantal aanzienlijke heeren in de zaal, waarin

schikbaar te stellen. 't Was hem tot zijn spijt niet mogelijk, meer paarden te geven. We kregen ieder nog eenig reisgeld en vier dienstplichtige burgers zouden ons geleiden.

Den 23sten Juni vertrokken we vroeg in den morgen. De dorpingen deden ons een eindwegs uitgeleide en toen ze bij den zoom van 't bosch terugbleven, wuifden ze ons nog langen tijd na — we waren in dien korten tijd vrienden geworden.

Maar 't bosch onttrok hen spoedig aan ons oog.

„Tot weerziens!” riepen ze ons na.

„Tot weerziens!” riepen ook wij.

Na een half uur loopens waren we reeds in 't dichte woud; gelukkig was er een vrij breed pad, zoodat we tamelijk snel vooruitkwamen.

Links en rechts verhieven zich de prachtigste woudreuzen; boomen, die in een Geldersch bosch de bewondering van een gansche provincie zouden wekken: wij liepen ze voorbij zonder er veel aandacht aan te schenken.

„Wat een wildernis!” riep Oosterhaus.

„En dan te moeten bedenken, dat het prachtigste timmerhout hier maar voor 't grijpen is en toch onbenut blijft,” zei Joen, die de stammen soms met kennersblikken bekeek.

„Ja,” zei ik, „als we zoo'n houtvoorraad in Holland hadden, of desnoods op de Veluwsche heuvelen, dan konden we 't buitenlandsche hout wel missen, maar een wildernis is 't hier toch niet. Ginds ligt tenminste een groote boerderij en vee is hier ook in overvloed.”

Inderdaad werd 't bosch meer open en naderden we een boerderij, die meer op een nederzetting van kolonisten geleek, dan op een boerenhuis. In den omtrek graasden koeien, schapen en geiten. De eigenaar kwam ons tegemoet, sprak een poosje op levendigen toon met onze gidsen en noodigde ons uit een poos in zijn huis te rusten en ons wat te verfrischen. We namen zijn aanbod dankbaar aan, we waren reeds moe.

men ons binnenleidde. 't Bleek ons al gauw, dat we ons nu verstaanbaar konden maken. Er was een geestelijke, twee doctoren, van wie een Fransch en de ander Engelsch sprak en dan een zekere heer Van Valkenstein, die tamelijk goed Hollandsch sprak. We hoorden onze eigen taal! Als muziek klonk ze in onze ooren!

Ik moest verslag doen van ons wedervaren en vertellen, hoe we wilden trachten een schip te krijgen, om onze makkers van de rots te halen.

De heer Van Valkenstein vertaalde het in 't Braziliaansch en de President, een deftig heer met innemend gelaat, luisterde belangstellend toe. De klerk, die naast hem zat, maakte van mijn verhaal terstond een verklaring op, die door ons allen werd onderteekend.

De President deelde ons toen mede, dat deze verklaring naar den Gouverneur der provincie zou worden opgezonden, die dan verder moest beslissen.

Deze gestrenge heer woonde echter in de zeestad Ceara, zes dagreizen te paard ver. Zes dagreizen te paard... hoeveel dagreizen zou 't ons dan wel niet kosten!

Nu liet de President een lijst voor liefdegiften rondgaan en al de aanwezigen teekenden daarop voor een flink bedrag, zoodat we een aardig sommetje gelds ontvingen.

De President deed echter meer.

„Hebt gij al gegeten?” liet hij ons vragen.

„Neen, heer President.”

„Kunt gij koken?”

„Ja, uwe Edelheid, als we maar iets hadden te koken.”

„Deze heer — hij wees op dokter Limer — wil u een huis afstaan. Gaat daar nu heen en we zullen zorgen, dat ge spoedig iets hebt om uw kookkunst in praktijk te brengen.”

„We zijn uwe Edelheid en den heer dokter zeer dankbaar voor uw goedheid.”

„Nog iets. De eerwaarde pastoor verzoekt den passagier

te logeeren, ik zal gaarne den stuurman eenigen tijd te gast hebben."

Ik betuigde den President mijn dank voor zijn vereerende uitnoodiging, maar verzocht, bij mijn makkers te mogen blijven. Mijn aanwezigheid kon noodzakelijk zijn om een twist tusschen Holst en Oosterhaus te voorkomen.

"Dat zij u toegestaan," antwoordde de President minzaam, „maar dokter Limer vraagt u, bij hem te komen ontbijten en uw middagmaal kunt u bij mij gebruiken."

„Ik ben zeer gevoelig voor uw goedheid en neem dit gaarne aan."

Pas hadden we ons huis betrokken of er werden ons allerhande meubelen en levensmiddelen thuisgebracht: tafel, stoelen, canapé, hangmatten, potten, pannen, vleesch, verrien, rijst, hout, vuur, water, koffie, thee... welk een weelde!

Nu konden we onze kookkunst toonen!

Die moet wel reusachtig geweest zijn, als men ze tenminste wilde beoordeelen naar de graagte, waarmee het kooksel werd verorberd.

Daar kwam nog een oude heer naar ons huis. Een slaaf, heel nederig achter zijn meester, droeg twee pakken op den rug.

„Wie is de stuurman?" vroeg hij mij in gebrekkig Engelsch.

„Ik zelf ben de stuurman, mijnheer! Maar komt u binnen!"

„Mijn slaaf heeft hier een rol katoen en een rol linnen. Daarvan doe ik u een present. Twee linnen broeken en twee katoenen hemden voor ieder van u."

We stonden verheugd om onze bezoekers en keken met blijde verrassing naar de keurige stof.

Het oude heertje scheen van onze blijdschap te genieten — hij wreef zich genoeglijk in de handen en de slaaf had al evenveel schik als zijn massa, want hij sloeg zich van louter pret op de dij en liet zijn hagelwitte tanden blinken.

„Massa goed, heel goed!" riep hij.

den Gouverneur te Ceara te brengen. Dat beteekende dus een reis van zes dagen te paard te moeten maken.

Maar zoo zou ik ook op de meest vlugge wijze in staat gesteld worden, mijn makkers van de rots te halen, want de President twijfelde niet, of de Gouverneur zou mij terstond in de gelegenheid stellen, eene poging tot redding mijner achtergebleven makkers te doen.

Vol vreugde nam ik het aanbod aan... zou God mij genadig zijn... zou ik mijn jongen mogen redden?

Dienzelfden morgen nam ik afscheid, eerst van mijn reisgezellen, die te Sobral zouden blijven tot er gelegenheid voor hen kwam, naar Europa te vertrekken — dan van den ouden heer, die ons letterlijk in de kleeren had gestoken — verder van Dr. Limer, die ons had gehuisvest en tenslotte van den President, van wien eenmaal 't woord des Heilands bewaarheid moge worden: Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden...

XI.

HET DOEL BEREIKT.

Zoodra de grootste hitte voorbij was, ving de tocht aan... mijn derde tocht door de woudstreek. De gids kende den weg uitstekend — nooit weifelde hij ook maar een seconde als de weg zich splitste of soms ook schijnbaar dood liep in een wilde mengeling van bladeren en lianen. En een vroolijke kwant dat hij was! Hij zong of floot en babbelde honderd uit, zonder zich er over te bekommeren, dat ik weinig weerwoord gaf. Toen de duisternis viel bereikten we een fazenda, een hoeve, waar we gastvrij werden ontvangen. Gastvrijheid is wel een kenmerkende

„Kom, zwarte!" zei 't heertje lachend en voor we hem nog weer konden danken was hij de deur uit. Ik liep hem echter na, om hem nog eens hartelijk de hand te drukken. Misschien deed ik het zelfs wat al te hartelijk, want 't oude heertje trok even 'n pijnlijk gezicht.

Een half uurtje daarna kwam een kleermaker ons de maat nemen en twee dagen later kregen we onze nieuwe costuums thuis. Wat waren we nu banjers! Lang zou ik echter niet meer door de straten van Sobral drentelen... een boodschap van den President riep mij den derden dag naar het gouvernements-huis, waar Zijn Edele mij de vraag voorlegde, of ik in staat zou zijn, zelf de papieren naar

deugd der boschbewoners, nooit werd ons onderdak of voedsel geweigerd. Op den avond van den derden dag — de maan was nog niet op — beduidde de gids me, dat we in 't bosch moesten overnachten.

In korten tijd had hij een hoop hout bijeen en een vuur ontstoken. De paarden werden aan elkaar gebonden, de hangmatten in een boom gehangen en ons nachtleger was gereed. Maar ik kon niet slapen. 't Gekef van jakhalzen, 't gehuil van tijgers, 't vreeselijk gebrul van de brulapen klonk in de verte, kwam naderbij... ik zag geheimzinnige schaduwen door 't bosch sluipen en was bang, dat onze paarden aangevallen zouden worden. Mijn gids scheen echter te kunnen slapen en waken tegelijk... als het rumoer wat al te sterk werd, liet hij zich uit zijn hangmat glijden, wierp een armvol hout op 't vuur en deed de vlammen hoog oplaaien. Dan deinsden de roofdieren verschrinkt terug en hadden we weer een poos rust.

Eindelijk brak de dag aan, 't concert der roofdieren zweeg, maar nu namen de vogels, vooral de papegaaien, hun rol over en begeleidden ons op onzen tocht met hun onwelluidend gekrijsch.

Eindelijk bereikten we Ceara.

Men voerde mij naar den Gouverneur, wien ik mijn papieren overhandigde en toen mijn verzoek voordroeg. Een Duitscher trad als tolk op.

„Uw makkers zijn nog op de St. Paulus-rotsen?"

„Ja, Excellentie! Tenminste, als ze na ons weggaan niet door een voorbijvarend schip zijn gered."

„Gaarne zal ik u helpen. Kan u morgen vertrekken? Ik stel een gouvernements-vaartuig tot uw beschikking en zal den commandant terstond ontbieden."

„Ik heb in uw land groote vriendelijkheid ondervonden, maar uw goedheid zet de kroon op alles."

Zijne Excellentie vroeg mij nog verschillende dingen, hij toonde zich zeer bewogen door 't verhaal van ons lijden.

Ondertusschen kwam de heer Rodrigues, gezagvoerder van de Marankou, ten paleize. De Gouverneur gaf hem de vereischte instructies en gelastte hem, een reddingboot mee te nemen, ingeval we de rots met de gewone sloep niet konden bereiken. Den achtsten Juli lichtten we met 't aanbreken van den dag het anker.... mijn bede was verhoord.... we waren op weg naar de rots.

Hoe jammer, dat ons schip geen stoomvermogen had! Allerlei tegenspoeden, waarmee een zeilschip te kampen kan hebben, waren ons deel. De wind was tegen, 't was stormachtig weer, de groote mast kreeg een scheur.... met ontzettend veel moeite kwamen we al dezen tegenspoed te boven. Ik had te Ceara een schrijven gericht aan het Nederlandsche Ministerie — zou dat schrijven misschien Holland bereiken vóór ons vaartuig de rots kon aandoen? Drie volle weken waren we al onderweg.... in den namiddag van den 30sten Juli hadden we ten langen leste 't doel van onzen tocht bereikt.... ik zag de rots voor me liggen, doodsch, eenzaam, verschrikkelijk.... De zee stond hol en de branding was vreeselijk.

„Durft u met de sloep naar de rots gaan?” vroeg de commandant mij.

„Als ik vier flinke mannen als roeiers krijg,” antwoordde ik. Terstond werd alles in gereedheid gebracht.

Er werd een zak brood, een vaatje water en een brandende lont ingeladen en met ons vijven roeiden we van het schip naar de rots. 't Was een hoogst gevaarlijke onderneming, we kregen zooveel water in, dat we telkens het roeien staakten om het water uit te scheppen.

Maar o! die angst in mijn hart! Zou ik mijn makkers nog levend vinden? Misschien stervend.... zou mijn Hendrik nog daar zijn.... een stil gebed rees voortdurend uit mijn hart omhoog....

's Avonds om vijf uur gelukte 't ons de rots te bereiken en terstond begonnen we de klippen te beklimmen. Een

woedend gekrijsch van in hun rust gestoorde vogels begroette ons....

Ik riep den naam van mijn jongen.... 't stormgeloei voerde mijn stem weg.... slechts 't vogelgekrijsch beantwoordde mijn roep. We bereikten de plaats, waar de tent had gestaan.... ze was verdwenen.... We vonden slechts

eee paar ledige vaten en kisten. Uit alles bleek, dat mijn makkers door een schip van de rots waren gehaald.... maar allen? Ik mocht echter nog hopen, mijn jongen terug te zien.

In een der kisten legde ik een blikken doos met een papier waarop ik had geschreven: „Op den 30sten Juli 1845 heeft de Braziliaansche schoener, de Marankou, deze rots aangedaan, om de schipbreukelingen van de „Jan Hendrik” van de rots te halen. De opperstuurman H. Vierow.”

Nadat ik alles nog eens nauwkeurig had onderzocht, knielde ik neer om God te danken en begaven we ons weigemoed weer in de sloep.

Op 't zelfde oogenblik vielen er twee schoten van het schip, zoodat we de ligplaats van de Marankou kenden en 's avonds 7 uur waren we terug aan boord.

De commandant gaf terstond bevel, de terugreis te aanvaarden en thans scheen alles voor den wind te gaan. Zes dagen later bereikten we Ceara in goeden welstand, waar ik vernam, dat mijn zeven makkers reeds op reis waren naar 't Vaderland. Ik brandde van verlangen, hen te volgen.

XII.

TERUG IN 'T VADERLAND.

De stokers in de machinekamer van de Cycloop zwoegden voor hun vuren en dikke rookwolken ontworpen zich aan den hoogen schoorsteen. De vaderlandsche kust kwam in 't zicht, de loods kwam aan boord.

Bezielende woorden: „de vaderlandsche kust”.

Maar op niemand maakte de opdoemende duinenrij dieper indruk dan op den eenzamen zwerfer, die, tegen de verschansing geleund, met omfloersten blik in de verte staarde.

Eensklaps werd een zware hand hem op den schouder gelegd.

„Ik wensch u van harte geluk, stuurman Vierow! Nu zult ge spoedig de uwen kunnen begroeten.”

„Dat geve God! Nog word ik tusschen hoop en vrees geslingerd.”

„Kom, moed gehouden, man! God doet geen half werk; straks omhelst ge uw vrouw en kinderen. Ik heb u reeds verteld, dat uw kapitein met zeven man door de Chance

werden gered. Dat brave schip heeft nog zes dagen om de rots gekruist, maar kon ze niet weer bereiken. De elf overgeblevenen werden door de Elize gered, een fregat, dat op reis was naar Australië. Een paar dagen later gingen de 2de stuurman en vier matrozen op de Lintin over, die naar Liverpool bestemd was. De kapitein der Elize was toen zoo vriendelijk dokter Hanou, twee lichtmatrozen en drie scheepsjongens te Bahia aan wal te zetten; met een Braziliaansch schip vertrokken ze van daar naar Londen. Ik meen zeker te weten, dat uw zoon daarbij was en tenslotte zijn ook uw makkers uit de sloep behouden in 't vaderland teruggekeerd. Wees dus getroost, stuurman, spoedig zit ge weer bij moeder de vrouw; nu wil ik echter nog graag weten, hoe ge op de Cycloop zijt verzeild.”

„Dat is spoediger verteld, dan 't is gebeurd, kapitein. Ik heb nog drie weken te Ceara moeten wachten. Toen reisde ik met de stoomboot Imperatrice naar Fernambuco; weer een week later vertrok ik met de Fransche brik „Les beaux yeux” naar Havre....”

.... „waar wij u oppikten” viel de kapitein hem in de rede. Toen ging hij voort: „En ik ben blij, u als passagier aan boord te hebben gehad. 't Verhaal van uw lotgevallen zegt mij ten duidelijkste: God verlaat de zijnen niet. Dat moeten de menschen nooit vergeten, maar vooral niet zij, die de zee bevaren.”

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Uitreis	7
II. De Stranding	17
III. Op de rots	23
IV. De tweede dag	30
V. De derde dag	37
VI. Niet allen!	42
VII. Regen en redding	48
VIII. De stuurman vertelt.	54
IX. Zwerftochten	66
X. Roomsche Christenen	78
XI. Het doel bereikt	87
XII. Terug in 't vaderland	91